

SZOMBATHELYI NAPSUGÁR ÓVODA
SONNENSTRAHL KINDERGARTEN
9700 SZOMBATHELY, PÁZMÁNY P. KRT. 26/A.
OM AZONOSÍTÓ:036471

Szombathelyi Napsugár Óvoda

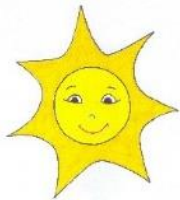
Sonnenstrahl Kindergarten

Óvodai Pedagógiai Program

OM azonosító: 036471

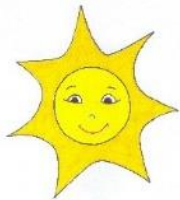

Készítette: Óvoda Nevelőtestülete

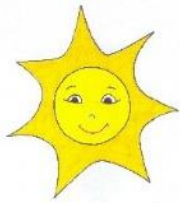

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Bevezető	4
2.	Jogszábeli háttér	5
3.	Az óvoda bemutatása.....	5
4.	Óvodánk jellemző adatai	7
5.	Helyi nevelési alapelvek, értékek célkitűzések	8
5.1.	Gyermekkép.....	8
	Óvodánk nevelési alapelvei.....	9
	Nevelőtestületünk hitvallása	10
	Nevelési rendszerünk	10
	Óvodánk szervezeti felépítése	11
5.2.	Óvodánk humán és tárgyi erőforrásai.....	12
5.2.1	Óvodánk humán erőforrásai	12
6.	Óvodánk nevelési céljai, Feladatok.....	14
	Óvodánk nevelési céljai	14
	Óvodánk nevelési feladatai	14
7.	Az óvodai élet tevékenységformái	28
7.1.	Játék	28
7.2.	Verselés - mesélés	35
7.3.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	38
7.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	41
7.5.	Mozgás.....	45
7.6.	A külső világ tevékeny megismerése	48
7.7.	Munka jellegű tevékenység	52
7.8.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	55
7.9.	Szervezeti és időkeretek	58
7.9.1.	Napirend	58
7.9.2.	Hetirend	60
8.	Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése	61
8.1.	Különleges bánásmódot igénylő gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése	61
8.1.1	Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése.....	61
8.2.	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztése	69
8.3.	Kiemelten tehetséges gyermek	76
8.4.	Migráns gyermekek óvodai nevelése	77

9.	Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	78
9.1.	Együttműködés az egészségügyi szakszolgálattal.....	78
9.2.	Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	79
9.3.	Pedagógiai feladataink.....	81
9.4.	Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek	84
9.5.	Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek speciális ellátása	85
10.	Az óvodánk kapcsolatai – együttműködési formáink.....	85
11.	Óvodánk hagyományos ünnepei és egyéb rendezvényei.....	89
12.	Német nemzetiségi óvodai nevelés	90
13.	Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, feladatok, tevékenységek	93
13.1.	Az egészségfejlesztési feladataink	93
13.2.	Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek megelőzése	94
13.3.	Bántalmazás és testi erőszak megelőzése.....	95
13.4.	A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok	96
13.5.	Fenntarthatóságra nevelés - környezettudatos magatartás megalapozása.	97
13.6.	A környezettudatos magatartás megalapozásának szinterei.....	98
13.7.	Az óvodai környezeti nevelés elvek	98
14.	Alapfeladaton túli szolgáltatások	101
15.	A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	101
15.1.	Intézményi esélyegyenlőségi feladatok	103
15.2.	Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell	103
16.	Nevelési programunk végrehajtásához szükséges eszközök	104
17.	A nevelési program nyilvánossága	108
17.1.	Tájékoztatás, megismerés formája és rendje	108
17.2.	Elhelyezés biztosítása	108
17.3.	Tájékoztatás kérés és erre a tájékoztatás adás rendje	108
18.	Záró rendelkezések	109

1. BEVEZETŐ

Ön a Szombathelyi Napsugár Óvoda módosított Óvodai Pedagógiai Programját tartja a kezében, melynek célja, hogy meghatározza óvodánk pedagógiai munkáját.

Nevelőtestületünk kezdeményezésére, a Szülők Közösségének támogatásával 1993. szeptember 1-től felvette óvodánk a **NAPSUGÁR** nevet.

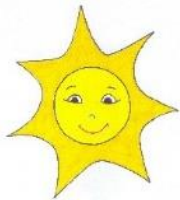
Saját Pedagógiai Programunk biztosítja az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését. A képességek, készségek komplex fejlesztését céloztuk meg, amely az alkalmazható tudást helyezi előtérbe. Arra törekszünk, hogy a játékos, spontán szerzett ismeretek a gyermekek érdekeit szolgálja, fejlődését segítse, igaz emberi értékekkel gazdagodjon. A megalkotás, kidolgozás során szakmai elképzeléseink folyamatos változások, módosítások során érlelődtek. Építettünk meglévő értékeinkre, helyi adottságainkra, eddigi tapasztalatainkra. Felhasználtuk a korszerű fejlődés és nevelés – lélektani, neurológiai, gyógypedagógiai ismereteket, eredményeket. Óvodánk sajátos arculatának kialakulása már az 1980-as évek végén elkezdődött. Ekkor már kiemelt nevelési területként kezeltük az anyanyelvi, kommunikációs nevelést. Az 1990-es évektől kísérletként a német nyelv oktatásával is foglalkoztunk.

1991. március 1-től óvodánk megyei bázisintézményként működött az óvodai anyanyelvi- és német nemzetiségi nyelvi nevelés területén. Azóta együttműködési megállapodás alapján az ELTE Savaria Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ anyanyelvi óvodai bázisintézményi tevékenységet látunk el.

Az óvoda két vegyes életkorú csoportjában német nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelése folyik.

1995-től együtt zajlik 3 éves kortól beiskolázásig a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése és harmonikus személyiségfejlesztése, integrált nevelése.

Az intézményen belül már akkor és azóta is két munkaközösség működik (anyanyelvi, játék), amely a belső innovációt szolgálja.

2. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

A Pedagógiai Program elkészítésénél figyelembe vételre kerültek az intézmény működését, tevékenységét meghatározó fontosabb külső szabályozások is, így különösen:

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 2011. évi CLXXIX törvény a nemzetiségek jogairól
- 1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi XXVI törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- 26/1977. (IX.3.) NM rendelet az iskola-egészségügyi ellátásról
- 277/1997. (XII.22.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről. a pedagógusszakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Az óvoda hatályos Alapító Okirata
- Nevelőtestületi határozatok
- Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének óvodai ágazatra vonatkozó önkormányzati rendeletei

Nyilvánosságra hozatal: [http:// www.szombathely.hu](http://www.szombathely.hu)

3. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

Óvodánk tárgyi erőforrásai

A Szombathelyi Napsugár Óvoda Szombathelyen a Joskar - Ola lakótelepen működik. 1975-ben épült a lakótelep déli részén csendes, tiszta levegőjű, forgalomtól mentes környezetben. Az épület 6 gyermekcsoport működtetésére alkalmas, jelenleg 5 óvodai vegyes csoporttal működik.

Az épület egyéb helyiségei a következők:

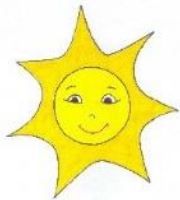

-
- 1 nevelőtestületi szoba
 - 1 logopédiai foglalkoztató, nyelvi szoba
 - 1 egyéni fejlesztő szoba
 - 1 iroda
 - 1 mosókonyha
 - 1 felnőtt öltöző
 - 1 felnőtt WC, mosdó
 - 1 akadálymentesített WC, mosdó
 - 1 pince
 - 1 raktárhelyiség

Tárgyi és infrastrukturális feltételeink megfelelnek a színvonalas pedagógiai munka megvalósításának. A gyermekek védett, biztonságos környezetben fejlődhetnek. Csoportszobáink száma hat, ebből öt a gyermekek foglalkoztatására szolgál, egy pedig tornaszobaként működik. Két-két csoporthoz egy közös öltöző és mosdó tartozik. A csoportszobák mérete a gyermeklétszámnak megfelelő. Nagy ablakok teszik világossá. A jelenlegi bútorzat intézményünkben megfelelő színvonalúnak mondható. A tárgyi felszereltség folyamatos bővítésére és az állagmegőrzésre mindig nagy figyelmet fordítottunk. A csoportszobák bútorzata teljesen megújult.

Intézményünket a fenntartó támogatásával a TOP-6.5.1-15-SH1-2016-00004 azonosítószámú „Óvodák energetikai korszerűsítése” című projekt részeként felújították, így a gazdaságosabb működési feltételek is biztosítottak.

Az épülethez tartozó udvar a gyermekek sokféle levegőn eltöltendő tevékenységének feltételét szolgálja. Az udvari játékok megfelelnek az előírt EU szabványoknak. A fajtékok felülvizsgálata során javítására kerültek a hiányosságok, az elkorhadt faelemek cseréjére, játékok festése megtörtént. Az eszközök folyamatos karbantartása, cseréje továbbra is elengedhetetlen a gyermekek testi épsége érdekében. Az óvodánk udvara a nevelési feladatok megvalósításában fontos szerepet tölt be a szervezett mozgásos tevékenységek, tapasztalat és ismeretgyűjtési lehetőségek, ünnepek, sportesemények, közös programok szervezése, családi programok helyszíne, munka jellegű tevékenységek színtere. Az óvodánkhoz megfelelő nagyságú, fás, gondozott udvarrész tartozik. A

nyári árnyékolást az udvarunkra ültetett fák, a gyermekek felfrissülését párapapu segíti és ivókút biztosítja. Megfelelő arányban van füves és térköves játszóterület.

Zöld óvodaként fontosnak tartjuk, hogy az udvarunk gondozott legyen. Megtanítjuk a gyermekeket óvni, vigyázni a növényekre, tárgyi eszközökre, rácsodálkozni a szépre, mellyel esztétikai élményhez juttatjuk őket. Kneipp-mezítlábas érzékelő, taposó ösvény kialakításával és rendszeres használatával hozzájárulunk a nevelő-oktató munka hatékonyabb tételéhez és az egészséges életmód-, egészséges életvitel megalapozásához valamint a környezettudatos attitűd kialakításához.

A mozgásra, a sport szeretetere neveléssel óvodánkban példát mutatunk a gyermekek számára. Ezekhez a feltételeket a műfüves multifunkcionális Ovifoci pálya megépítésével és a korszerű mozgást fejlesztő eszközökkel biztosítjuk.

Eszköz-ellátottságunk megfelel a 20/2012. EMMI. rendeletben megfogalmazott eszköz- és felszereltségi előírásoknak. Taneszköz igényünk kidolgozott.

4. ÓVODÁNK JELLEMZŐ ADATAI

Hivatalos neve: Szombathelyi Napsugár Óvoda - Sonnenstrahl Kindergarten

Székhelye: 9700 Szombathely, Pázmány Péter krt. 26/a.

Az óvoda vezetője: Pajor Andrásné

Telefon: 94/ 501-748; +36/20/503-3113;

E-mail címe: pajor.andrasne@napsugar.szombathely.hu

Fenntartója: Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata

Címe, telefonszáma: 9700 Szombathely, Kossuth L. u. 1-3., 94/520-100.

Alapító Okirat kelte: 2023. december 20.

Alapító Okirat száma: 41482-28/2023.

Működési köre: kötelező felvételt biztosító óvoda Szombathely város közigazgatási területén, az Önkormányzat által meghatározott működési körzet alapján.

Besorolása: A tevékenység jellege alapján: közszolgáltató költségvetési szerv, köznevelési intézmény, óvodai nevelés

Alapító Okirat szerint maximálisan felvehető gyermeklétszám: 145 fő.

5. HELYI NEVELÉSI ALAPELVEK, ÉRTÉKEK CÉLKITŰZÉSEK

Kis gyermekem nézzél csak szertesét
éretted van itt minden, ami szép."

/Várnai Zseni/

5.1. Gyermekkép

Az alapprogram alapján olyan elveket dolgoztunk ki, melyek sajátos óvodaképet és gyermekképet eredményeznek. Az alapelv abból indul ki, hogy „Az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.”

Óvodánkban nyugodt, szeretetteljes, türelmes odafigyeléssel nyújtunk érzelmi biztonságot, a gyermekeink számára.

Tiszteletben tartjuk az egyéni különbségeket és a másság elfogadásával, egyenlő eséllyel, önfelelt szabad játékkal tesszük tartalmassá mindennapjaikat.

Óvodai nevelésünk alap gondolata a feltétel nélküli szeretet, mely nevelőközösségünk ars poétikájává vált.

A kitűzött célok és feladatok megvalósításának feltételét folyamatos szakmai megújulásra kész, felkészült nevelőtestületünk elhivatottsággal végzett pedagógiai munkával biztosítja. Helyi szokásainkat, hagyományainkat, értékeinket megőrizzük, gazdagítani kívánjuk.

Hitvallásunk szerint, a gyermekeket, személyi szabadságukat tiszteletben tartva, egyéni képességeiket figyelembe véve személyes szükségleteikhez igazított differenciált pedagógiai munkával a képességek, készségek olyan komplex fejlesztését céloztuk meg, amely az alkalmazható tudást helyezi előtérbe, és alkalmassá teszi őket az iskolai életforma megkezdésére.

Pedagógiánkban kiemelten kap helyet a különleges bánásmódot igénylő gyermekek integrált nevelése. Óvodapedagógusainkra jellemző, hogy igyekeznek megerősíteni, közvetíteni az inkluzív pedagógiai szemléletet, fokozni a nevelés színvonalát, képesek a sokféleség elfogadására, a csapatmunkára és kreatív együttműködésre. Óvodánk egyik legfőbb értéke, hogy megőrzi és ápolja a gyermekközpontú szemléletet.

Nevelőmunkánkban a tehetséggondozás és a hátránykompenzálás alapfeladatként van jelen.

Óvodánk fokozott érzékenységgel bírt az esélyegyenlőséggel kapcsolatos feladatok megvalósításában.

A szülőkkel jó partneri kapcsolatot kialakító nyitott óvodánkban az óvoda alkalmazotti közössége képes nyílt kommunikációra. Megértő és elfogadó magatartásával aktív szerepet játszik a közös értékrend kialakításában, kiegészítve a családi nevelést.

Óvodai nevelésünk célja, elősegíteni a gyermekek harmonikus testi, lelki és értelmi fejlődést, készségeik, képességeik, ismereteik, jártasságaik, érzelmi és akarati tulajdonságait, műveltségük életkori sajátosságainak megfelelő fejlesztését. Ennek következtében erkölcsös, önálló életvitelre, céljaik elérésére, a magánrendet a közérdekeivel összeegyeztetni képes, felelős állampolgárokká nevelődni.

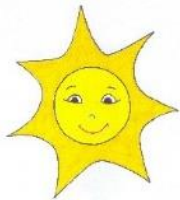
Bízunk abban, hogy a szakmailag megalapozott, tartalmilag és formailag megújult Pedagógiai Programunk tovább növeli pedagógiai munkánk eredményességét.

5.2 Óvodakép

**„Foglalkozunk meleg, sugárzó
szeretettel a gyermekkel és
akkor ők csodára képesek”
(Goethe)**

Óvodánk nevelési alapelvei

- A gyermeket szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg, egyéni szükséglete és fejlődési üteme alapján
- A gyermek érdeke mindenek felett áll, az egyenlő hozzáférés biztosításával
- A nevelés elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítő, illetve hátránycsökkentő szerepet játszik
- Az óvodás gyermek személyiségének teljes kibontakozására kell törekedni, egyéni készségeinek és képességeinek figyelembe vételével
- A gyermeki személyiséget tisztelet, bizalom, elfogadás, szeretet, megbecsülés kell, hogy övezze
- A gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése
- Valamennyi gyermeknek egyenlő esély biztosítása a színvonalas nevelésben
- Nem ad helyet semmilyen előítélet kibontakozásának

Nevelőtestületünk hitvallása

Annak, akit szeretünk, annak csak jót adhatunk.

Célunk, hogy minden gyermek szeretetteljes légkörben, apró-cseprő dolgait örömmel végezve otthon érezze magát óvodánkban. Önként vegyenek részt minden tevékenységben és azt élvezetes játéknak tekintsék. Őrizzék meg természetes kíváncsiságukat, bontakozzon ki kreativitásuk. Kéréseiket, véleményüket bátran, őszintén nyilvánítsák ki. Legyenek magabiztosak, önállóak, kiegyensúlyozottak.

Tudjanak élni szabadságukkal az intézmény keretei között, ismerjék és alkalmazzák a korosztályuknak megfelelő illemszabályokat.

Különös gonddal ügyelünk arra, hogy a hozzánk érkező gyermekek a szép, kulturált, udvarias beszéd legfontosabb elemeit, szabályait megismerjék. Arra törekszünk, hogy a gyermek-gyermek és felnőtt-gyermek kapcsolatban gátlások nélkül jelenjen meg az odaillő verbális és nonverbális kommunikáció, a tevékenységnek, a szerepnek megfelelő beszéd. A számos anyanyelvet fejlesztő játék szervesen épüljön be a mindennapok tevékenységeibe.

Óvodánk szeretettel fogadja a sajátos nevelési igényű gyermekeket. Hiszünk abban, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek normál közösségben jól fejleszthetők.

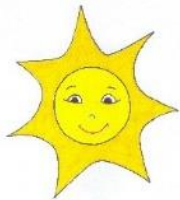
De azok, akik egészségesek, azok is gazdagodhatnak, ha azt látják a felnőttől: szeretni, elfogadni, megérteni, hogy nem születik mindenki egyformának; - szívmelegítő.

Felmerülő igény alapján biztosítjuk a hazájukat elhagyni kényszerülő gyermekeinek interkulturális nevelését. Különös tekintettel az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, egyenlő esély biztosításával alapvető szabadságjogok védelméhez.

Óvodánk múltja is arra kötelez bennünket, hogy a hagyományokat megőrizve, ápolva, szeretettel végezzük munkánkat, amelyhez élvezzük a szülők bizalmát, a fenntartó támogatását.

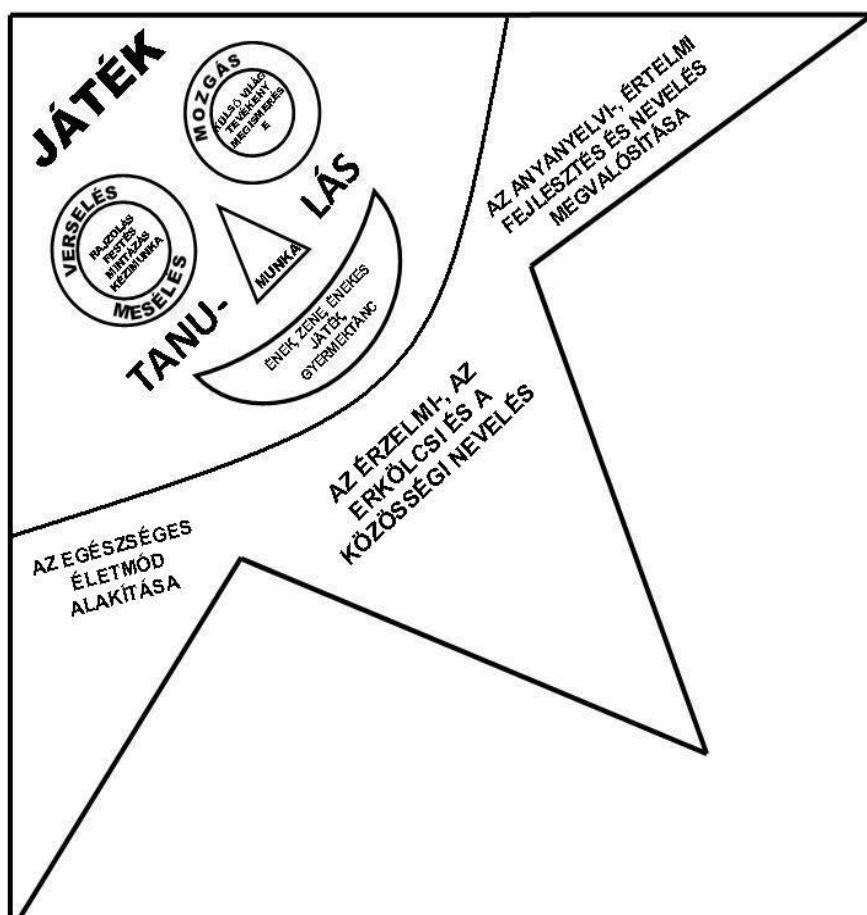
Nevelési rendszerünk

Gyermekközpontú óvodánkban a játékban valósítjuk meg gyermekeink sokoldalú személyiségfejlesztését. Ebből indul ki minden tevékenység, és ide érkezik vissza. Játékán keresztül jut el a környező világ megismeréséhez, miközben énekel, verset mond, mesét hallgat, számol, tornázik, rajzol, fest, barkácsol, kirándul, süt-főz, ellátja önmagát, segít a felnőtteknek, így munkát végez, tehát indirekt módon tanul. Körülöleli a nevelés egész folyamatát az anyanyelv és

kommunikációs nevelés és fejlesztés. Nevelőmunkánk alapfeladata gyermekeink testi-lelki szükségleteinek kielégítése:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi értékorientált nevelés biztosítása,
- az anyanyelvi, - értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

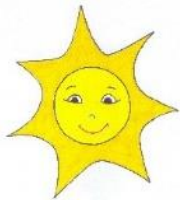

Óvodánk szervezeti felépítése

Óvodánk élén személyi felelősséggel áll az igazgató.

A jelenlévő alá- és fölérendeltség különböző funkciók létrehozását kívánja meg (igazgató helyettes, munkaközösség vezetők, óvodatitkár).

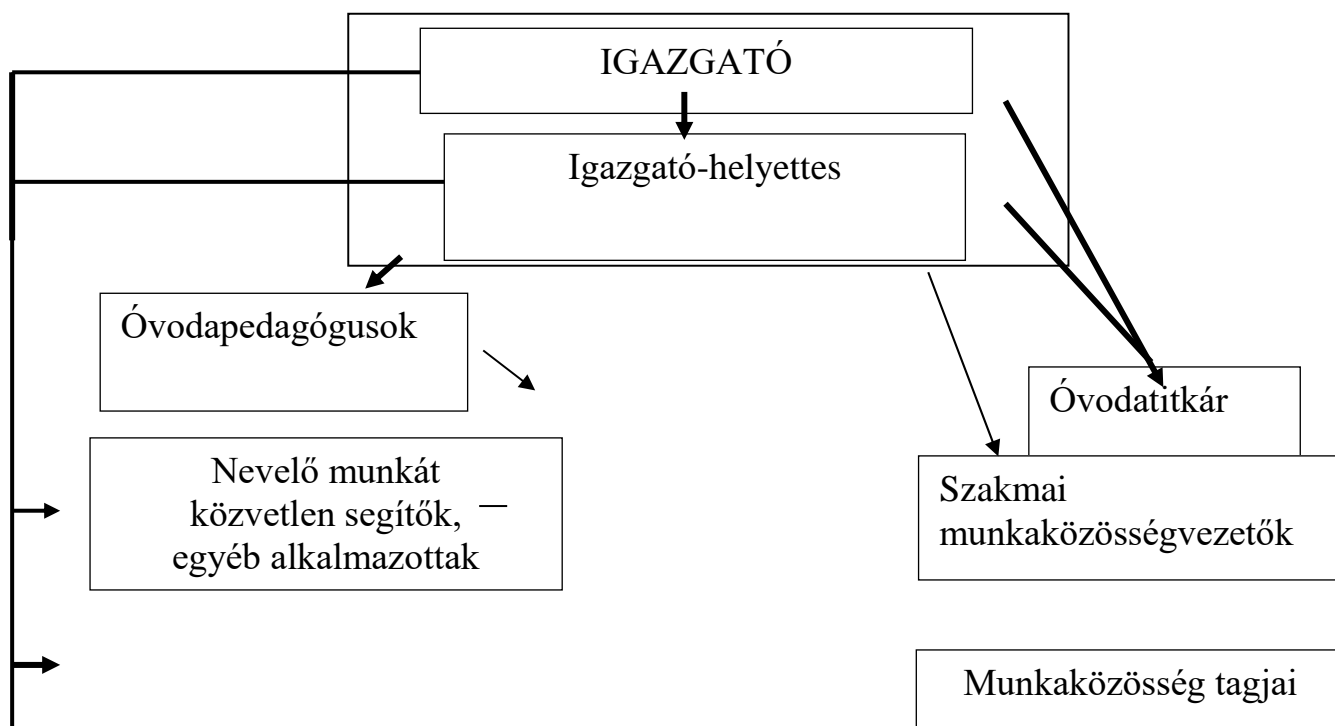
A pedagógiai munkáért az óvoda vezetője a felelős, ebből eredően a pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése első szinten a vezető kompetenciája.

A munkaközösség vezetők (anyanyelvi, játék) feladataikat a munkaközösségi tervben megfogalmazottak alapján az adott nevelési területekhez kapcsolódva látják el.

Szakmai, módszertani kérdésekben segítséget adnak a nevelőmunka tervezéséhez, szervezéséhez és ellenőrzéséhez. Tapasztalataikról folyamatosan tájékoztatják az igazgatót.

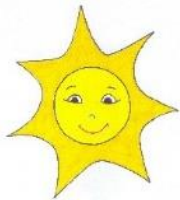
Óvodánk szervezeti felépítése

5.2. Óvodánk humán és tárgyi erőforrásai

5.2.1 Óvodánk humán erőforrásai

Alkalmazottak száma:	22 fő
Óvodapedagógusok száma:	11 fő
Német nemzetiségi óvodapedagógusok:	4 fő
Igazgató:	1 fő
Igazgató-helyettes:	1 fő
Gyógypedagógus:	1 fő

Pedagógiai munkát segítők száma: 8 fő

Óvodatitkár 1 fő

Gyógypedagógiai asszisztens 1 fő

Pedagógiai asszisztens 1 fő

Dajkák 5 fő

Egyéb munkakörben foglalkoztatott fő állásúak száma:

mosónő: (4 órás) 1 fő

karbantartó, kézbesítő (4 órás): 1 fő

Nevelőtestületünkben két munkaközösség működik (anyanyelvi, játék). Alkotó műhelyként szolgálják intézményünkben a korszerű óvodapedagógiát. Egy gyermekcsoport életét két óvónő irányítja, mellette segítőtársaként dolgozik a dajka. Az együttes tervezés, az összehangolt megosztott munkavégzés jellemzi a mindennapok gyakorlatát. Az óvónői párok képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni.

A gyógypedagógiai asszisztens az integrált gyermekek számának, súlyosságának függvényében segíti egy-egy csoportban a nevelőmunkát. A pedagógiai asszisztens a gyermekfelügyelet és gondozási feladatok ellátása mellett előkészíti és segíti a pedagógiai munkát.

A fejlesztőpedagógusi szakirányú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok szükség szerint megbízás alapján kiscsoportos és egyéni fejlesztést végezhetnek.

A pedagógiai munkát követlen segítők messzemenően támogatják a csoportokban az óvodapedagógusok által kialakított szokás-szabály rendszer megvalósítását.

A korrekt munkakapcsolat hoz megfelelő pedagógiai eredményt.

Az óvodatitkár napi nyolc órában látja el az adminisztrációs feladatokat.

A mosónő az óvoda textíliáit tartja rendben.

A karbantartó a kisebb javításokat végzi el, gondozza az udvart, és kézbesít napi négy órában.

6. ÓVODÁNK NEVELÉSI CÉLJAI, FELADATOK

Óvodánk nevelési céljai

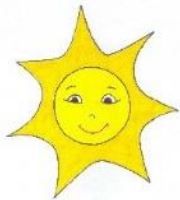
- A 3-6-7 éves gyermekek hatékony, az egyéni fejlődési ütemet figyelembe vevő fejlesztése az egészséges életmód terén, az érzelmi, erkölcsi és közösségi, az anyanyelvi,- értelmi nevelés területén.
- Az óvoda a családdal együtt felelős azért, hogy harmonikus személyiség fejlesztésével, a hátrányok csökkentésével, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével biztosítja a sikeres iskolakezdéshez szükséges pszichés feltételek megteremtését.

Részcélok:

- A német nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerése és elsajátítása a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően.
- német anyanyelvi környezet biztosítása a gyermekek számára
- a német nemzeti önazonosság megőrzése és ápolása
- a gyermekek felkészítése a német nemzetiségi nyelv iskolai tanulására
- a nemzetiségi identitástudat kialakulásának segítése és fejlesztése
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek harmonikus személyiségfejlesztése, fejlődésének elősegítése a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai - orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira.
- a különleges bánásmódot igénylő gyermekek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, sikeres próbálkozásait értékelő, különbözőségét elfogadó környezet biztosítása.
- a sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése

Óvodánk nevelési feladatai

Nevelési célunk elérése érdekében olyan feladatokat fogalmazzunk meg az óvoda egészére vonatkozóan, amelyek a gyermekek testi és lelki szükségleteit teljes mértékben kielégítik.

Az egészséges életmód alakítása

- a gyermekek testi szükségleteinek feltárása, kielégítése, jó közérzet biztosítása
- a növekedés és fejlődés ütemének figyelemmel kísérése
- a testi gondozottság biztosítása, a családból hozott szokások figyelembevételével, önállóságuk biztosításával
- napi háromszori étkezéssel az egészséges táplálkozás biztosítása
- mindennapi testi-lelki edzés megteremtése, természetes mozgáskedv fenntartása, ezáltal a harmonikus testi-lelki fejlődés biztosítása, az egészségmegőrzés, betegségmegelőzés szokásainak alakítása
- összerendezett mozgási fejlődésének elősegítése, kielégítése
- egészséges életvitel igényének megalapozása biztonságos környezet - környezettudatos magatartás szokásainak alakítása
- bántalmazás, és az óvodai erőszak megelőzése

Célunk:

Teljes körű egészségfejlesztés biztosítása, mely az egész óvodai életet áthatja, amely magába foglalja a gyermek növekedésének, fejlődésének elősegítését, egészségük megőrzését, jó közérzetük biztosítását, egészséges életvitelhez szükséges készségek, jártasságok megalapozását, környezettudatos szemléletmód kialakítását.

Feladataink:

- az egészséges és biztonságos környezet biztosítása, fenntartása
- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a gyermekek testi képességei fejlődésének segítése
- a gyermek egészségének védelme, edzése,
- az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- megfelelő szakember bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

-
- környezettudatos magatartás megalapozása, környezetvédelemmel kapcsolatos szokások kialakítása

Az egészséges, biztonságos környezet

Feladataink:

- az egészséges és biztonságos környezet biztosítása, fenntartása
- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- a gyermekek testi képességei fejlődésének segítése

Óvodánk udvarával szemben támasztott követelményeink:

- különféle jellegű talajfelület (füves, kavicsos, térköves rész, talaj)
- legyen napos és árnyékos része

Az óvoda épületét esztétikus berendezés, nyugalmat árasztó színharmóniák, melegség, otthonosság jellemezze. Eszközei, környezete biztonságos legyen.

Csoportszobák:

- elegendő hely álljon rendelkezésre a különféle napi tevékenységekhez.

Öltözők:

- berendezése, világítása, szellőztetése a gyermekek kényelmes, biztonságos vetkőzését, öltözését szolgálja.

Mosdó:

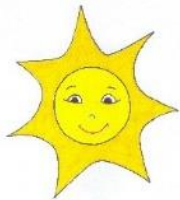
- megfelelő méretű berendezések álljanak a gyermekek rendelkezésére, segítsék őket szükségleteik kielégítésében.

Az egészséges és tiszta környezet fenntartásának legfontosabb feltétele a rendszeres és alapos fertőtlenítés, takarítás. A balesetek megelőzése érdekében el kell távolítani a balesetet okozó tárgyakat.

A gyermekek gondozása

A helyes életritmus

Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele.

Testápolás

A gyermekek egészségének védelme, testük, ruházatuk gondozását, tisztálkodásukat és személyi higiéné iránti igényük kialakulását szolgálja. A testi szükségleteik kielégítése alapozza meg a gyermekek jó közérzetét. A testápolási műveletek hozzásegítik őket pozitív, bensőséges kapcsolatok elmélyítéséhez (óvodapedagógus-gyermek, gyermek – dajka, gyermek-gyermek). Törekedni kell a családi és az óvodai gondozási szokások összehangolására. A fogmosáshoz, az orr tisztántartásához, a WC használathoz, a bőr ápolásához meg kell teremteni a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, önállóan végezhessék ezeket a teendőket.

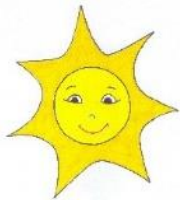
A fejlődés eredménye óvodáskor végére

- önállóan mosakodnak, törölköznek
- figyelmeztetés nélkül kezet mosnak, ha szükséges
- körömkefével tisztítják körmüket
- ruhájuk ujját fel- és letűrik
- önállóan használják a WC-t
- vigyáznak a mosdó rendjére
- önállóan mosnak fogat, a fogápoló szereket tisztán tartják
- hajukat rendben tartják
- zsebkendőjüket használják, helyesen fújják az orrukat
- a betegségek megelőzése céljából tüsszentéskor, köhögéskor a zsebkendőt szájuk elé tartják.

Étkezés, táplálkozás

A fejlődés egyik feltétele, amely az elhasznált energiát pótolja és a gyermekek további testépítését szolgálja. Az óvodában tízórai, ebéd, uzsonna áll a gyermekek rendelkezésére, ezeket az ELAMEN Zrt. biztosítja számunkra.

Minden korcsoportban gyakorolják a kulturált étkezési szokásokat, szabályokat. Minden gyermek annyit egyen, amennyit el tud fogyasztani. Az új ízek megkedveltetése. Gyümölcsnapok szervezése. Lehetőséget adunk a nap folyamán az egyéni folyadékszükséglet kielégítésére. Az egészséges életmód, testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a

magas só tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldség- gyümölcs illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése.

A fejlődés eredmény az óvodáskor végére

- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak
- készségszinten használják a kanalat, villát, kést
- esztétikusan terítenek, kulturáltan étkeznek.
- ismernek új ízeket, fogyasztanak gyümölcsöt, zöldséget
- szükség szerint gondoskodnak a folyadékpótlásról.

Öltözködés

A gyermekek öltözete egészséges és célszerű legyen.

A többrétegű öltözködés előnyeire a szülők figyelmét is fel kell hívni.

Folyamatosan sajátítsák el a gyermekek a helyes öltözködési sorrendet, megjelenésükben igényességre törekedjenek, fejlődjön tisztaságérzetük, ízlésük.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- teljesen önállóan öltöznek
- ruhájukat ki-be gombolják
- cipőjüket befűzik, bekötik
- ruhájukat, ágyneműjüket esztétikusan összehajtvá helyre teszik
- saját szükségletüknek megfelelően öltöznek
- környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani
- ügyelnek saját külsőjükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésre törekvés.

Pihenés, alvás

A gyermekek alvásiigényének egy részét az óvodában elégítjük ki. Az alváshoz tiszta levegőre van szükség, ezért lefektetés előtt alapos szellőztetést végzünk. A nyugodt pihenéshez csendet biztosítunk (ügyelünk arra, hogy az ébren lévő gyermekek ne zavarják társaikat).

Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés biztosítása

- szeretetteljes, kiegyensúlyozott, otthonos, derűs nyugodt, légkör megteremtése
- közös élmények, tevékenységek, kedvező érzelmi hatások biztosítása
- énkép - önismeret - fejlesztése, önérvényesítő, önkifejező törekvéseinek segítése
- egymás tiszteletére, szeretetére nevelés, különbözőség elfogadása
- szokás és normarendszer megalapozása
- szülőföldhöz való kötődés
- erkölcsi értékek alakítása, jó és rossz felismerése, őszinteség, igazmondás, gyengék védelmének segítése
- interperszonális kapcsolatok új formáinak alakítása, értelmes kooperációra való alkalmasság

Célunk:

A gyermekek testi-lelki harmóniájának biztosítása. Az egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségi életben belül a csoport normái alapján.

Erkölcsei, esztétikai, intellektuális érzelmek alakítása, előítélet mentes, pozitív viszonyulás a különbözőségek elfogadásához.

Feladataink:

- érzelmi biztonság, barátságos légkör, otthonos, derűs, kiegyensúlyozott szeretetteljes légkör biztosítása az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig;
- állandó értékrend közvetítése a gyermekek felé
- gyermekeinkben alakuljanak ki és erősödjenek
 - a szociális érzékenység
- az erkölcsi tulajdonságok (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és az akarat (ezen belül: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat
- az esztétikai érzelmek;
- a gyermek-gyermek, az óvodapedagógus-gyermek, a gyermek - óvoda alkalmazottai kapcsolatát pozitív töltésű attitűd jellemezze
- a gyermek társas szükségleteinek kielégítése a közösségi érzés mélyítése;
- közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása
- én tudat, önkifejezés, önérvényesítés fejlesztése, szociális érzékenység fejlesztése
- természetes, társas kapcsolatok kielégítése, különbözőség elfogadása, tiszteletre nevelés

-
- az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja és modell értékű viselkedése
 - nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlődési szinten álló, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel. Szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével.

A fejlesztés tartalma

Szeretetteljes, barátságos, otthonos, derűs, kiegyensúlyozott légkör megteremtése az óvodába lépéstől az óvodáskor végéig.

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége, a személyiségen belül az érzelmek dominálnak. Az óvodás gyermek legfőbb igénye az érzelmi biztonság, az állandó értékrend, ezért elengedhetetlennek tartjuk, hogy a gyermeket óvodánkban szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. Ez a légkör alapozza meg a gyermekeink érzelmi kötődését óvónőjükhöz, dajkához és az óvoda más dolgozóihoz, ez ösztönző a társas kapcsolataik alakulásában. Olyan hangulatba hozza gyermekeinket, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, játékra ösztönöz.

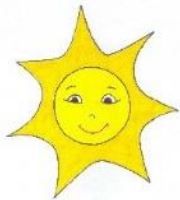
A gyermekek életének színtereit, a csoportszobát, előteret, mosdót, öltözőt otthonossá tesszük, barátságos, esztétikus dekorációval. Lehetőséget kell kapnia a gyermekeknek is, hogy saját ötletük, elképzelésük, önkifejezésük érvényesülhessen.

A csoportszobában a kuckók, a leválasztott zúgok a családi jelleget, intimitást növelik. Funkciójuk, hogy a gyermekek néha egy-egy rövid időre egyedül lehessenek, ha erre belső szükségletük van.

Az otthonosság érzését segítjük, ha minden gyermeknél biztosítunk olyan tároló helyet (doboz, zsák, zacskó), amelyben saját értékeit, kincseit beteheti.

Az óvodába lépés időszaka nagyon fontos a gyermek számára, mivel meghatározza az óvodához fűződő érzelmi kötődését.

Nagyfokú körültekintést kívánunk biztosítani a családból közvetlenül óvodába kerülő gyermek részére a befogadás ideje alatt. Az óvónőink az újonnan óvodánkba érkező gyermekeket otthonukba látogatják meg. Ismertetjük a szülőkkel, a fokozatos beszoktatás előnyeit, erre lehetőséget adunk. A gyermekeknek a szülői együttlét biztonságot ad, ugyanakkor a szülő is betekintést nyerhet az óvoda belső életébe.

A befogadásban mindkét óvónő részt vesz. A dajkával együtt gondosan előkészítjük ezt az időszakot.

A sok érdekes játék mellett óvónőink teljes személyiségükkel, testközeli kapcsolattal, meséléssel, énekkel, mondókákkal kedveskedjenek a gyermekeknek.

Különös gyengédséggel foglalkozunk az új gyermekekkel a délutáni pihenésnél, nyugalmas légkör megteremtésével.

Az óvodai élet szokásait és normarendszerét fokozatosan, játékos gyakoroltatással sajátítják el a gyermekek, sok-sok dicsérettel, érzelmi megerősítéssel.

Az óvodás gyermek legfőbb igénye az érzelmi biztonság. Ehhez az érzelmi támaszt nyújtó pozitív nevelői attitűd mellett alapvető feladatunk, hogy a gyermekekben kialakuljon és erősödjön:

- az érzelmi beleélés, empátiás átvétel képessége
- az érzelmek felismerésének képessége
- önkifejezés, én tudat képessége
- a késleltetett megerősítés kivárási (frusztrációtűrési) képessége
- az indulati élet elvárható uralása, kontrollja.

Kialakul és erősödik

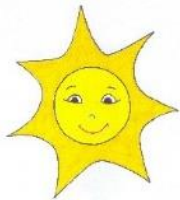
a **szociális érzelem**: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, bizalom, részvétel, örömszerzés, figyelmesség, bánat- fájdalomkóros felismerése, átélése

az **esztétikai érzelem**: a szép iránti fogékonyság, a művészi élmény befogadására való igény és képesség fejlesztése. Viselkedésében, kommunikációjában fontos a környezetben a szép, mint érték felismerése, védelme, óvása.

erkölcsi érzelmek: igazságosság, lelkiismeretesség, felelősség, őszinteség, igazmondás - hazugsághoz való helyes viszony alakítása.

A gyermekek társas kapcsolatainak alakulását az érzelmi biztonságot adó, derűs, kiegyensúlyozott légkör nagymértékben elősegíti.

Gyermekközösségeink alakulásának első eredménye, ha minden gyermek jól érzi magát saját csoportjában. Egyetlen gyermeknek sem szabad "észrevétlenül" lenni. Fontos, hogy érezzék, számon tartják őket, szükség van rájuk.

Egymás iránti érdeklődésüket ébresztgetjük, fejlesztjük. Segítő támogatást nyújtunk az egymáshoz közeledő gyermekek tevékenységében, játékában.

Fontosnak tartjuk az együttes tapasztalatok, élmények, érdeklődésüknek megfelelő sokfajta tevékenység biztosítását.

A csoportok közötti kapcsolat elmélyítése érdekében több közös programot szervezünk.

A gyermekek között keletkező feszültségek, konfliktusok megoldásában törekednünk kell, hogy nem azonnal beavatkozva, hanem lehetőségük legyen a feloldás megtalálására. Az óvodapedagógus feladata, hogy megismertesse a gyermekeket az erőszakmentes konfliktuskezelés technikájával, támogassa, segítse elő a gyermekek önálló konfliktus kezelését. Így alakul, fejlődik konfliktustűrő- és megoldó képességük.

Gyermek-gyermek, óvodapedagógus – gyermek, gyermek – óvoda alkalmazottai pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának alakítása

A pozitív érzelmi kapcsolat csak úgy alakul ki, ha biztonságban, szeretetteljes élettérben élnek a gyermekek az óvodánkban.

Az óvodapedagógus, dajka és a gyermekek közt létrejövő érzelmi kapcsolat, érzelmi kötődés alapvetően befolyásolja a csoport légkörét.

A teljes és a kölcsönös bizalom alapján gyermekeinknek érezni kell, hogy bízunk bennük és mindenkiről a jót feltételezzük. Ez adja az alapot a gyermekek egymás közti kapcsolatának is. A gyermek akkor is érezze bizalmunkat, szeretetünket, ha valamilyen tettet helytelenítjük. Soha nem a gyermeket marasztaljuk el, hanem a tettet!

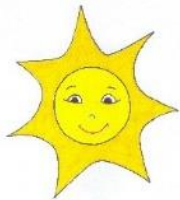
A gyermek jutalmazásának elvei:

- mindig az egyéni teljesítőképesség arányában történjen
- igazodjon a gyermek életkorához
- az elvégzett munkával arányos legyen

Formái:

- szóbeli dicséret, elismerés
- társak előtti dicséret

Munkánkban fontos pedagógiai tételként valljuk, hogy egész személyiségünk modellként hat a gyermek személyiségére, és a csoport alakulására. Nevelésünk alapja a feltétel nélküli szeretet. A

korlátokat úgy kell megszabnunk, hogy az adott korosztály meg tudjon felelni az elvárásainknak. Az óvoda minden dolgozójával szemben követelmény a tapintat, törődés, szeretetteljes odafordulás, pozitív elfogadó attitűd.

Valamennyi alkalmazottnak modellértékű kommunikációja, bánásmódja és viselkedése mintát jelent a gyermek magatartásának alakulása szempontjából.

Az ésszerű kereteket adó szokás – norma rendszer kialakításában fontos az egyező nevelői hatás megteremtése, az óvodapedagógusok és a nevelést segítők közötti összhang.

A családi házzal történő együttnevelésünk csak akkor lesz eredményes, ha kapcsolatunk a bizalom alapul. Segítjük a gyermekeket abban, hogy a különbözőségeket előítélet nélkül elfogadják, és tiszteljék. A tevékenységeket kísérő közös élményekben formálódik, fejlődik a gyermek és az egész csoportközösség.

Törekednünk kell, hogy az életkoruknak megfelelő tevékenységekben minden gyermek a saját képességének megfelelően vehessen részt.

Az otthonos, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkörben, a felnőttek és gyermekek közötti kapcsolatban hamarabb kialakulnak és megszilárdulnak a közösségi élet szabályai.

A felnőtt-gyermek társalgásában a világos, egyértelmű megfogalmazás jelenjen meg. Igyekezünk a napi élet során minden gyermeknek "személyes perceket" is biztosítani.

A jó gyermek-felnőtt kapcsolatban fontos tényezőnek tartjuk a humort, a derűt. Ez sokszor feloldhatja a görcsöket, feszültségeket, gátoltságokat. A bátortalan gyermekeknél gyakran fejezzük ki örömünket, ha kisebb előrelépést is tapasztalunk nála.

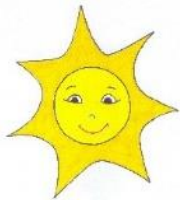
Pedagógiai munkánkat az odafigyelés, meghallgatás, empátia hatja át.

Figyelemmel kísérjük gyermekeink társas kapcsolatának alakulását.

Nevelésünk hagyomány rendszerébe beépülő, ismétlődő, közös örömteli tevékenységek megszervezésével a szülőföldhöz való kötődés és a hazaszeretet megalapozása az összetartozás élményét erősítik. Ezek a közös tevékenységek a gyermek fejlődésének serkentői.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, és a hazaszeretet, szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja.

Segítjük abban, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megtalálható szépre – jóra, tudja megbecsülni a természet és az ember alkotta alkotásokat.

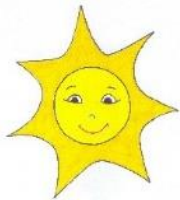

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére:

- jól érzik magukat az óvodában, ragaszkodnak egymáshoz, az óvodapedagógushoz, dajkához és az óvoda más dolgozóihoz.
- elsajátítják a kulturált viselkedés szabályait, különféle tevékenységek által megkívánt szokás és normarendszert.
- a közös tevékenységekben aktívan vesznek részt
- érdeklődnek egymás iránt, önállóan keresik a segítségnyújtás formáit
- a megkezdett tevékenységet képesek befejezni, nyugodtan ülnek, figyelmesen meghallgatják egymást és a felnőtteket
- konfliktusukat próbálják megoldani
- felelősséget éreznek a vállalt feladatért
- képesek együttműködni a feladat elvégzésében
- szociálisan éretté válnak az iskolakezdésre
- ismerik szűkebb és tágabb környezetüket, amely alapja a szülőföldhöz való kötődésnek
- tudjon rácsodálkozni az őt körülvevő természeti és emberi környezet szépségére, becsülje azokat.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Munkával**, mert megtanulnak önállóan dönteni, a feladatokat egymás között megosztani, a közös cél érdekében tevékenykedni.
- **Mozgással**, mert egyéni vágyaikat alárendelik a közös érdekeknek, gyakorolják akaratuk késleltetését.
- **Játékkal**, mert a társas kapcsolatok átalakulnak, elmélyülnek a közös tevékenységek alakul konfliktusmegoldó- és alkalmazkodó képességük.
- **Anyanyelvi, - értelmi fejlesztés és neveléssel**, a gyermekek érzelmi megnyilvánulásait verbális megnyilvánulással fejezi ki.
- **Verselés – mesélés** érzelmi közvetítős szerepe befolyásolja a gyermek lelkiállapotát
- **Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka** a gyermekek érzelmi állapotának egyik kifejező eszköze a művészi alkotással való megjelenítés

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

- a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése
- értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezés, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése

Célunk: Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés valamennyi tevékenységforma keretében.

A sokszínű tevékenység biztosításával az érdeklődés, a tapasztalatszerzés, a gondolkodás örömeinek átélése az alkotás, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedezése, a gyermeki világkép alakítása.

Feladataink:

- a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve biztosítunk számukra változatos tevékenységeket, élményeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szereznek
- természeti és társadalmi környezetükről; kibővítve a már birtokukban lévő ismereteket.
- a kultúra átadás hatásrendszerében az óvodai nevelési módszerek segítségével a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása oly módon, hogy ezáltal bővüljenek megismerő kognitív képességei
- olyan ösztönző környezet biztosítása, melyben az alkotóképesség pozitív irányú fejlődést tükröz
- egyre pontosabb valóság-hű észlelés;
- figyelem - összpontosítására való képesség;
- valósághoz közeli képzeleti működés;
- problémamegoldó és kreatív gondolkodás;
- beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megvalósítása;
- a beszédöröm biztosítása: arra neveljük a gyermekeket, hogy bátran nyilatkozzanak meg, mondják el élményeiket;
- lehetőséget teremtünk minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására;
- képessé tesszük a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni;
- gyermekek szókincsének folyamatos bővítése;

- a beszédszínvonal emelése olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezések eszközeit változtatni;
- beszédészlelés, beszédmegértés fejlesztése;
- beszédtechnika fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása szabálykövetéssel a javítgatás elkerülésével.
- a gyermeki kérdések megválaszolása.

A fejlesztés tartalma

A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve biztosítunk számukra változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szereznek természeti és társadalmi környezetükről.

Óvodánk tevékenységgel gazdag élete, a kellemes, nyugodt légkör alapvetően meghatározza az anyanyelvi nevelés fejlesztését és a kommunikáció különböző formáinak alakítását.

Óvodánkban a nyelvi nevelés fejlesztése, a játékos tevékenykedés a legfontosabb, mert a 3-7 éves gyermek jól igazán csak a játékon keresztül fejleszhető.

Fontosnak tartjuk az anyanyelvi nevelés feladatait, ezért a nevelési folyamat egészébe beépülnek a nyelvi nevelést szolgáló játékok. Ezek hatására nemcsak tisztábban és jobban fognak beszélni, hanem a gondolkodásuk is fejlődik.

A játékos feladatok és gyakorlatok egyrészt a magyar nyelv tartalmi oldalának, másrészt formai oldalának fejlesztését célozzák meg. A fejlesztést a gyermekek élményeihez kapcsolódva és tapasztalatszerzéssel egybekötve valósítjuk meg.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja.

Különösen fontos, hogy tiszta és szép beszédünk mintát nyújtson, ösztönzést adjon a gyermekeknek. Beszédünk érthető legyen, egyszerű és világos. Figyelünk arra, hogy gyermekeink mindig választ kapjanak kérdéseikre. Dicsérjük és biztatjuk a bátortalan gyermekeket, serkentjük a beszédre.

Különös gonddal ügyelünk arra, hogy a hozzánk érkező gyermekek a szép, kulturált, udvarias beszéd legfontosabb elemeit, szabályait megismerjék. Arra törekszünk, hogy a gyermek-gyermek és felnőtt-gyermek kapcsolatban gátlások nélkül jelenjen meg az odaillo verbális és nonverbális

kommunikáció, a tevékenységnek, a szerepnek megfelelő beszéd. A számos anyanyelvet fejlesztő játék szervesen beépül a mindennapok tevékenységeibe.

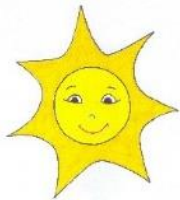
A szép beszéd alapfeltétele felnőttél, gyereknél egyaránt a levegővel való helyes gazdálkodás. Sokan voltunk fültanúi jó néhány alkalommal annak, amikor néhány kisgyermek a helytelen levegővétel következtében hamar kifulladt, illetve elnyeli a hangokat. Ennek érdekében játékos formában légzéstechnikai gyakorlatokat végeztetünk. A nyelvi játékok felépítésénél 3 féle szempontot vettünk figyelembe.

A beszéd formai, beszédtechnikai oldalának fejlesztése:

- beszédlégzés, szöveges és szövegmentes légző gyakorlatok
- fonéma, beszédhallás fejlesztése
- beszéd ritmusának fejlesztése, beszédtempó megfigyelése
- hangmagasság, hangmélység megfigyeltetése.

A beszéd tartalmi jegyeinek fejlesztése

- szókincsbővítés
 - menyiségi szókincsbővítés
 - minőségi szókincsbővítés
- szövegmondás
- önálló szövegmondás, mondatalkotás
- képolvasás, reprodukciós képességfejlesztés
- kérdés-felelet játékok
- relációs szókincs fejlesztése
 - kulcsszavak a téri relációra
 - időrelációs gyakorlat
- dramatizálás, bábozás
- mesefeldolgozások

Metakommunikáció fejlesztése

Beszédünket kísérő velejárok, beszédfejlesztést szolgálják a metakommunikációs jelzések

- tekintet, arcjáték, gesztus, mimika - sokféle gondolatot közvetítenek szóbeli közlés nélkül is.
- mimetikus játékok
- szoborjáték
- pantomimjáték

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- bátran, szívesen beszéljenek, aktívan használják bővült szókincsüket
- elbeszélésük folyamatos legyen
- megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtsék meg és tartsák fenn a kapcsolatot
- nyugodtan, figyelmesen hallgassák végig egymást és a felnőttet
- helyesen használják a névmásokat, névutókat, igemódokat
- beszédüket érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik
- tisztán ejtsenek minden beszédhangot

Kapcsolata más nevelési területekkel valamennyi nevelési-, tevékenységi területtel szoros kapcsolatban van.

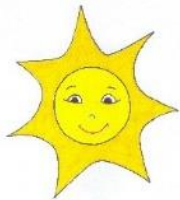
7. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

7.1. Játék

Célunk:

A kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a játék, amelyet az örömszerzés kísér. A gyermek elemi pszichikus szükséglete, mely visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul elégüljön ki. A gyermek játékában nyomon követhető hogyan válnak a külső késztetések a gyermek sajátjává, hogyan közvetíti a gyermek belső pszichés állapotát. Sajátosan céltudatos tevékenység, a gyermek közvetlen indíttatásaiból, belső feszültségeiből ered, amelyben a cél labilis, könnyen felcserélődik, megváltozik.

Programunk a játék és tanulás kapcsolatának meghatározásában a játékon belüli tanulásnak kíván elsőbbséget biztosítani. A verbális, a motoros és a szociális tanulás számára a játék a tanulás színtere. A játékban nyilvánulnak meg és fejlődnek a gyermekek közti társas kapcsolatok.

Feladataink:

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása:

- megfelelő csoportlégkör
- megfelelő hely
- játékidő
- játékeszközök, a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő anyagok
- élményszerzési lehetőségek biztosítása

Megfelelő csoportlégkör:

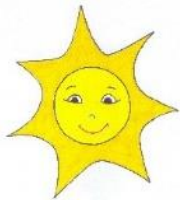
A felszabadult játékhoz a derűs légkör feltétele az óvodapedagógus védő szeretete, segítő és megértő gondoskodása, akihez bizalommal fordulhat mindenki. Alkotó kedvű légkört olyan játék biztosításával érhetünk el, ahol a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, mi a játéktémája, milyen eszközre van ahhoz szüksége, és mennyi ideig tart a játéka. Bizalomébresztő légkörben az óvodapedagógusaink ötleteinek befogadására is nyitottabbak a gyermekek, de a játékban való részvétele soha nem mehet a gyermekek önállóságának rovására, nem sértheti a gyermeki szándékot, csak a játékhangulatot fokozó, inspiráló közös játéknak legyen létjogosultsága.

A derűs légkör fontos feltétele tehát:

- az óvodapedagógus tudatos jelenléte, igény szerint együtt játszása
- indirekt irányítás felelőssége támogató, serkentő, ösztönző magatartásával
- megfelelő viselkedésformák, a kultúrált magatartásformák normáinak biztosítása,
- a gyermekek egymáshoz való szeretetteljes viszonya
- a játszás lehetőségének tényleges biztosítása
- megfelelő mennyiségű játékszer biztosítása

Megfelelő hely a játékhoz

Az óvodánkban a játék színtere, helye a csoportszoba és az óvoda udvara. Mindkét helyszín sajátos játékkörülményeket teremt a gyermekek számára. A gyermekek a csoportszobában szükség szerint önállóan, vagy amíg erre nem képesek, az óvodapedagógusaink segítségével alakítsanak ki játéku

számára megfelelő állandó és ideiglenes játszóhelyeket. (gyakorló játék, szimbolikus szerepjáték, konstruáló játék, szabályjáték). A csoportszobában legyenek állandóan változtatható "kuckók", mesesarok. Itt kapjon helyet a gyermekek átváltozásához szükséges kincsesláda. A séták során gyűjtött tárgyak, termések, növények a kinevezett őrző sarokban, vagy polcon kapjanak helyet.

Legyen helye a konstruáló játékoknak, szabályjátékoknak, és szimbolikus szerepjátékot szolgáló eszközöknek. A csoportszobában játék közben "játékrendnek" kell lennie. Ez azt jelenti, hogy az egyes játszóhelyek legyenek áttekinthetők, a kiválasztott eszközök a játék céljának megfelelően funkcionáljanak s a játék befejeztével a gyermek tudja, hogy mindent az eredeti helyére kell visszatennie. A csoportszobában a játékformákhoz biztosítjuk a kényelmes helyet. A gyermekek játéktere lényegesen megnövekedik az udvaron, ezért minél több mozgást igénylő tevékenységet folytassunk. Az időjárás függvényében segítjük az udvari szerepjáték kibontakozását (népi játékok, mozgásos játékok, ügyességi és sportjátékok).

Játékidő

A játék kiemelt jelentősége óvodánk napirendjében, időbeosztásában is megmutatkozik.

A játéktevékenység óvodánk nyitásával kezdődik. Ettől kezdve a folyamatos napirendben biztosítjuk a játék folyamatosságát az óvoda zárásáig. A játékra fordított időben gondolnunk kell minden játékfajtára, a szimbolikus szerepjátéktól a szabályjátékokig. Az időn belül elsőbbséget kell biztosítani a gyermekek önálló, szabad kezdeményezésen alapuló játékának. A "játék mindenekelőtti" legyen.

Törekszünk arra, hogy a gyermekek minél több időt kapjanak az udvari játéktevékenységhez. A 3-4 évesek az étkezés, a tisztálkodás és az alvás kivételével a legtöbb időt a játékra fordítsák. A kötetlen foglalkozások a játék folyamatosságát ne szakítsák meg. Az 5-6-7 éveseknek a játékszerek elkészítéséhez, a játékban történő felhasználásához még több időre van szükségük. Fontos, hogy több napon keresztül is játsszák ugyanazt, ha igénylik, hogy olyan tulajdonságok, mint az állhatatosság, kitartás kialakulhasson.

Játékeszközök

A játékeszközök olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek kibontakoztatják és gazdagítják a gyermek elgondolásának megvalósítását, az elmélyült játék kialakulását segítik és a motiváló, fejlesztő hatást kiváltják. A játékeszközök fontos újszerű funkciója a hiányos játékélmények kielégítése, s

elsősorban ezért kell gazdag játékeszköz kínálattal a gyermekek rendelkezésére sietnünk. A játékeszköz annál értékesebb

- minél inkább kész arra, hogy örömet keltsen, és cselekvésre motiváljon
- segítse a képességet és az érdeklődés kibontakozását
- érthetővé tegye a gyermekek számára a világot
- önkifejezésre és a másokkal folytatandó kommunikációra készítessen
- a valóság átalakítására, újratereztetésére készítessen.

Különös pedagógiai értékük van az olyan játékeszközöknek, amelyekhez a gyermek szívesen nyúl, melyek határozott időre lekötik figyelmét és kielégítik cselekvési vágyát.

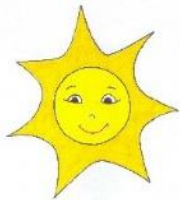
A 3-4 éves gyermeknek a gyakorló játékhoz sok eszközt biztosítunk, amelyek fejlesztik a gyermekek pszichikus funkcióját, ösztönzik a gyermekeket a szerepjátékra, harmadsorban az esztétikai neveléshez (verselés, mesélés, éneklés, rajzolás) szükséges kellékekre, csengő-bongó hangszerekre.

A 4-5-6-7 éves gyermekek számára bővítjük a választékot, elsősorban a szerepjátékhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, az azonosulást segítő ruhadarabokkal.

Másodsorban értelem és képességfejlesztő játékokkal, amelyek tartalmassá teszik a játékot, módot adnak a gyermekeknek a környezetből vett tapasztalatok, élmények valósághű felelevenítésére, a közös, sokfajta játékra. Az udvari játékokkal, zömmel a gyermekek nagymozgását elégtétül ki, de ha az időjárás megengedi, kivisszük a csoporszobai játékeszközöket is.

Élmények biztosítása

A gyermekek társadalmi és természeti környezetből vett pozitív és negatív tapasztalatai a játék tartalmát gazdagítják. Lehetővé tesszük, hogy az óvodán kívüli, a család és a tágabb környezetből vett hatások beépülhessenek a játékba, a gyermekek újra és újra játékidőben átélhessék azokat. A negatív élmények ellensúlyozására, a szépnek és a jónak erősítésére, az erkölcsi szokások megalapozására törekszünk. Élünk a séták és a kirándulások lehetőségével. A gyermekek közti különbségek a tapasztalatszerzés folyamatában is jelentkezhetnek és a játékukban is mutatkozik, ezért nagy jelentőséget tulajdonítunk az egyéni bánásmódnak és a családdal való együttnevelésnek.

A fejlesztés tartalma

A 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének alakítása, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz alkalmazkodva.

A gyermekek játékában a különböző játékfajták összefonódnak és a gyermekek önmegvalósító tevékenységében jutnak kifejezésre.

3-4 éves korban a **gyakorlójáték** a jellemző, amelyben a gyermekek megismerkednek a tárgyak, eszközök tulajdonságaival, így a véletlen cselekvéshez örömszerzés társul.

Óvodapedagógus biztosítja csoportszobáinkban a gyakorló játékhoz szükséges eszközöket, anyagokat, amelyek alkalmasak a gyermekek mozgásigényének és manipulációs vágyának kielégítésére nagy jelentőségű a gyermek szem-kéz koordinációjának fejlődésében (tépés, öntögetés, egymásra rakogatás). Érdeklődéssel hallgatjuk a halandzsza és szövegismétlő játékokat, ösztönözzük a gyermekeket újabbak elmondására. A verbális gyakorlójátéknak szociális hatása is van a gyermekekre.

Ez a játék segítheti a gyermekeket játékkedvük fejlődésében.

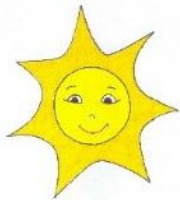
4-6-7 éves korban a gyakorló játék tartósan csak a fejlődésében lemaradt gyermekek esetében jelentkezik. Ebben az életkorban is engedjük a gyakorló játékot, ha azonban azt tapasztaljuk, hogy az egyes gyermekek ezen a szinten megrekedtek, keressük az okokat, s igyekszünk ezen a fejlődési fokon átsegíteni őket. Az udvaron is biztosítjuk a gyakorló játék lehetőségét.

Már a legkisebbeknél is megjelenik a **szimbolikus szerepjáték**, amely feltételezi a gyermekek önállóságát, kezdeményezését.

Miközben a gyermekek gyakorolják a szerep megvalósítását, a szociális viszonylatok új formái épülnek be személyiségükbe.

- a gyermekek közötti kapcsolatteremtő képességben
- az együttes cselekvés képességében
- a közösségi magatartás formáinak alakulásában.

Törekszünk arra, hogy a gyermekek érdeklődjenek egymás iránt, alakuljon ki a kommunikáció igénye, a társakkal való azonosulás képessége, végül teremtődjenek meg a feltételek a szabályhoz kapcsolódó magatartásformák érvényesítésére. A gyermekek tanuljanak meg egymástól kérni, egymást megbecsülni, alkalmazkodni, baráti kapcsolatokat kialakítani. A gyermek, különböző mintákat követ, hozzá érzelmileg közelálló személyeket utánoz és érzelmileg közelálló helyzeteket

él át, mely építő személyiségére, gazdagítja lelkivilágát, mélyíti kapcsolatait, megtanulja az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait. Fejlődik képzelete egy-egy kitalált történet eljátszásával, szervezőkészsége a játék megszervezésével, empátiája a társak érzelmeinek felfogásával, elgondolásaik megértésével.

Fontos a rendszeres irodalmi élmény és ehhez a tárgyi környezet előteremtése.

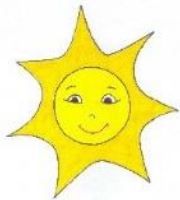
A rendszeres, többször ismétlődő meseélményből **dramatizálás, bábozás** alakulhat ki. A dramatizáláshoz a játék szabadságát megőrizve, utánzás modell segítségével fejlesztjük képzelő erejüket, önállóságukat, improvizációs képességüket, s mélyítjük kötődésüket irodalmi alkotásokhoz.

Az egyszerű mesék megjelenítésében legyünk résztvevők adjunk modellt egy-egy szereplő megformálásához. A bábjáték először az óvónők előadásában jelenik meg. A bábjátékhoz szükséges kellékeket a gyerekekkel készítsük el közösen. A gyerekek bábozzák, dramatizálják a meséket, hogy a meseélmény többoldalú örömszerzés legyen számukra

A gyermekeink **konstruktív játéka** legyen jellemző a formagazdagság. A gyermekeink éljék át az "én készítettem" alkotás örömét. A konstruáló játékok beszerzésénél figyelembe vesszük a csoport összetételét. Az építést, a konstruálást, szerepjátékhoz kapcsoljuk. Megismertetjük a gyermekeket minél többféle technikai megoldással, hogy ki-ki igénye és érdeklődése szerint tudjon választani, mindenki érezze meg az alkotó játék nagyszerűségét. Az építés konstruálás közben a gyermek átéli az alkotás örömét, fejlődik kreativitása. Tanulja és tapasztalja a rész-egész viszonyát, megtanul tervezni, szerkeszteni. A modelltől való építés-szerkesztés közben fejlődik megfigyelőkészsége, gondolkodása. Az építés-konstruálás elősegíti a szem-kéz koordináció fejlődését

A gyermekek játszanak olyan egyszerű szabályokhoz kötött ügyességi és **szabály játékokat**, amelyek könnyen betarthatók. Olyan szabályjátékot tervezzünk, amelyek a gyermekek mozgásigényét kielégítik. Az értelemfejlesztő játékok (társasjátékok, dominók, kártyajátékok, logikai játékok) a gyermekek szociális és értelmi fejlesztését szolgálják. A szabályjáték örömforrása a szabály betartása legyen, és ez adja a játék komolyságát.

Az **udvari játék** nagyon fontos színtere a gyermek játéktevékenységének. Alapfeltétele, hogy az udvar alkalmas legyen a szabad nagymozgásokra /futás, ugrálás, csúszás, mászás, stb./. Mivel a csoport szobában ezeket a mozgásokat csak korlátozott mértékben van mód gyakorolni /mozgás

tevékenység/, ezért az udvaron nem szabályozzuk túl a gyerekeket, legyen lehetősége az önfelelt futkározásra, akár céltalanul is. Ennek megfelelően az óvoda udvarának nagy részét a gyermek játszóterület kell kialakítani. Erre a célra különböző talaj felületre van szükség. Az udvari játékhoz feltétlenül szükség van árnyékra, valamint kis játszóhelyekre, ahol zavartalanul játszhat a gyermek. Az udvari játék eszközeink megfelelnek a 3-7éves gyermekek mozgásigényének, magasságuknak, karjuk, tenyerük nagyságának megfelelnek, mozgásra ösztönzők, esztétikusak, természetes anyagból készültek.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése

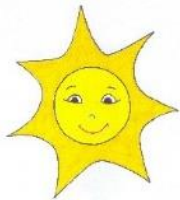
A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására. Beszédünk nonverbális jelzéseink (mimika, gesztus, hanglejtés, hangerő, hangszín) legyenek modellértékűek. Törekszünk a halk beszéd kialakítására játék közben. Az óvodapedagógusok által kezdeményezett anyanyelvi játékaink teret adnak az artikuláció, szókinccs, kifejezőkészség fejlesztéséhez (hangutánzó játékok, fonéma hallásfejlesztő játékok, légzési technikát fejlesztő játékok, szinonima-kereső játékok, stb.).

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- a gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egyazon témában részt venni
- játékaikban dominánsan jelentkezik a szimbolikus szerepjáték
- az ismert meséket többször dramatizálják, bábozzák
- bonyolult építményeket képesek kreálni
- élvezzék a szabályjátékokat és legyenek képesek a normák betartására
- társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által referált viselkedési szabályok
- interakciójuk gazdag, kulturált és érthető.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi neveléssel**, mert a gyermeket otthon is, az óvodában is társas kölcsönhatások érik, ezek a hatások segítik a beilleszkedését, elsajátítja, elfogadja az együttműködés szabályait. A közös élmények megerősítik az összetartozás értékét. Fejleszti a közösségért vállalt feladattudatot, a lemondás, beleélés képességét.

-
- **Anyanyelvi neveléssel**, mert az "anyanyelvi játékoknak" közvetlen beszédfejlesztő hatásuk van. Játékos mozgásra, cselekvésre, a gyermek érzelmi állapotára építve szolgálja a beszédészlelés-, és beszédmegértés folyamatát. Kialakítja a gyermekek közti párbeszéd alakulását
 - **A külső világ tevékeny megismerésével**, mert a gyermek spontán tapasztalatot gyűjt, ismerkedik, ezeket leképezi és bedolgozza a játékba.
 - **Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka**, mert a művészi alkotások fejlesztik önkifejezését.

7.2. Verselés - mesélés

Célunk

A 3-6-7 éves gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása, fejlesztése a gyermekirodalom és a gyermekirodalomhoz szorosan kapcsolódó tevékenységek sajátos eszközeivel.

Feladataink

A gyermekek életkorának, nyelvi fejlettségének, érdeklődésének megfelelő beszédhelyzet teremtése.

Irodalmi alkotások megválasztásánál figyelembe vesszük a népi, a klasszikus, és a kortárs irodalmi műveket egyaránt, illetve helye van a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeinek, meséinek (mondóka, vers, mese, elbeszélés, folytatásos történet).

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A körülmények biztosítása ahhoz, hogy a gyermekek eljátsszák, elmondják, képi megjelenési formával ötvözve megjelenítsék az irodalmi alkotásokat. Az első időszakban ritmikus mozgással kapcsoljuk össze a verseket, mondókákat, amikor is a kisgyermek az óvónőt utánozva kapcsolódik be. Közvetlen kapcsolatot teremtünk a gyermekkel, amikor csak vele játszunk a felnőtt-gyermek (ölbeli) játékokat, ezzel erősítve érzelmi biztonságérzetét, bizalmát irántunk. A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése versekkel, mesékkel, szimbolikus játékokkal.

Az önkifejezés egyik módja legyen a gyermek saját vers és mesealkotása.

A mindennapi mesélés, verselés, mondókázás járuljon hozzá a gyermekek értelmi, erkölcsi fejlődéséhez, mentális higiéne alakításához, mely által pozitív érzelmi élményekhez jutnak, fejlődik erkölcsi megítélésük.

Fontosnak tartjuk, hogy minél több népmesét hallgassanak a gyermekek! A mese kiválasztásánál érvényesüljön a dramatizálhatóság szempontja!

A jellegzetes mesei fordulatokat többször is megismételjük. Kezdeményezünk játékokat, amelyben a gyermekek mesealakokat, természeti jelenségeket utánozhatnak, mesét és szituációkat jeleníthetnek meg. Az óvodapedagógus legyen modell a gyermekek számára, vállaljon szerepet, mutassa be külsejében, beszédében, cselekedeteiben egy-két mesealak életre keltését. Olyan "varázsos" környezetet, légkört alakítsunk ki, amely mesemotívumok, cselekmények, mesei szerepek kreatív megformálására ösztönzik a gyermeket.

A fejlesztés tartalma

3-4 év

8-10 mondókát, verset, népi mondókákból, rigmusokból és ismert költőink játékos verseiből állítunk össze.

A megismert 10-12 mese cselekménye érthető, a gyermekek életkorának megfelelően.

A családból hozott dajkarímeket, altatókat, hintáztatókat, ujj-kiszámoló, állathívogató népi mondókákat felfrissítjük, az újabbakkal egészítjük ki.

A népi mondókák, játékok fontos szerepet játszanak az óvodapedagógus és a gyermek érzelmi egymásra találásában.

Az állatmesék változatos, gazdag világával szoktatjuk a gyermeket a mese szeretetére.

A képeskönyvek nézegetését kötetlen együttléttel kapcsoljuk össze.

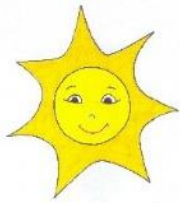
4-5- év

4-5 éves korra a gyermekekben már kialakul a mese, vers igénylése, szeretete.

A gyermeknek többfázisú állatmeséket, népmeséket, népszokásokat, novellisztikus, realiztikus meséket mondunk.

4 éveseknek 10-14 alkalommal mesélünk új mesét.

Folyamatosan ismétéljük az ismert meséket. Az óvodapedagógusaink vidám, humoros verseket, klasszikus és mai magyar népköltészeti ihletésű verseket választanak.

2-3 kiolvasót, 6-7 verset ismételtetünk a gyermekekkel rendszeresen, de mondjunk vershallgatásra szánt verseket is.

5-6-7 év

Ismételjük a gyermekek kedvenc mondókáit, verseit, kiszámolókat, emellett 10-20 új verset tanuljanak meg, amelyek kötött ünnepi versek is lehetnek. Ügyeljünk az értelemszerű hangsúlyozásra, a szavak gondos, tiszta ejtésére. A hallott egyszerű meséket önállóan tudják megjeleníteni.

Az óvodapedagógusok a délutáni pihenés alatt mesélnek folytatásos meséket.

A gyermekek beszédkészségének fejlesztése verssel, mesével

A gyermekek elsajátítják a nyelvtanilag helyes beszédet, helyes ejtést, a tiszta beszédhallást.

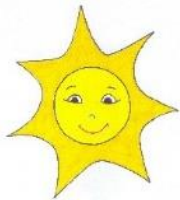
A népi mondókákkal tisztítható a magán- és mássalhangzók ejtése, megfelelő artikulációja, hangkapcsolatok törvényszerűsége.

A gyermekek szabad önkifejezését biztosítja a szimbolikus játék. Új kifejezésekkel, fogalmakkal ismerkednek meg a versekből, mesékből.

Fejlődik kommunikációs képességük, társalgási kedvük.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- a gyermekek játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak
- hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdik felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit
- várják, kérik a mesemondást, segítenek a mesemondás feltételeinek kialakításában
- figyelmesen, csendben végig hallgatják a mesét, s viselkedésükön, tekintetükben tükröződik a belső képzetek készítésének jelei
- 10-12 mondókát, 6-8 verset megjegyeznek, 15-20 mesét fel tudnak idézni
- szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak az óvoda kiscsoportosainak és maguk szórakoztatására is
- kérik a felnőttet, hogy meséljen mesekönyvükből
- tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgással, ábrázolással kifejezni
- vigyáznak a könyvekre

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi neveléssel**, mert a mesék a képi, és konkrét cselekményei, eseményei alakítják a viselkedésformákat.
- **Anyanyelvi neveléssel, kommunikációval**, mert az irodalmi élmények fokozzák a gyermekek közlésvágyát, fejlődik beszédképességük, anyanyelvi kultúrájuk.
- **Rajzolás, festés, mintázás, kézi munkával**, a mesehallgatás során az érzelmi hatások gazdagítják a gyermekek képi kifejezőképességét. A mese képi és konkrét formában feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyait.
- **Ének, zene, énekes játék, gyermektánc** már eredeténél fogva, mert a ritmusosság, dallam adják a gyermekek első olyan érzéki élményeit, melyek a nyelven át a másik emberhez kötődnek, s ők magát is tevékenységre serkentik.

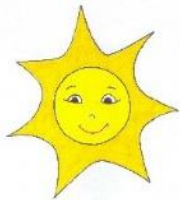
7.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célunk:

- a gyermekek esztétikai ízlésének, fogékonyságának fejlesztése
- a zene iránti érdeklődés felkeltése
- a közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése
- zenei élmény nyújtása
- zenei műveltség megalapozása (néphagyomány, művészi értékű dalok kortárs dalok)
- zenei anyanyelv megalapozása
- néptánc kultúrájának átörökítése

Feladataink

- ritmus, hallás, komplex zenei képességek fejlesztése
- a fejlesztés tartalma feleljen meg a különböző korcsoportok elvárásainak
- igényes zenei anyag válogatása, a helyi folklór kapjon nagyobb szerepet
- a tevékenység szervezeti formáinak biztosítása
- a gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal.
- Gyermek- és néptáncok népi játékok megismertetése, elsajátítása

A fejlesztés tartalma

3-4 év:

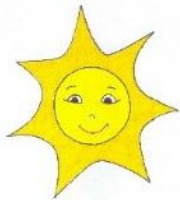
- sajátítsanak el 6-8 mondókát (ölbeli, játék, arc, kéz, ujj és lovagoltató)
- 10-14 játékdal, 2-3 műdal elsajátítása
- 2/4-es ütem, amelyben negyed és páros nyolcad ritmusok vannak
- érzékeljék az egyenletes lüktetést
- megközelítően tudjanak tisztán énekelni
- tudjanak halkabban, hangosabban énekelni, mondókát mondani
- figyeljék meg a környezet hangjait, a dallamjátszó hangszerek hangszínét
- a zenehallgatás iránti igény felkeltése

4-5 év

- 4-6 mondóka
- 12-15 játékdal
- 3-4 műdal elsajátítása
- a dalokhoz kapcsolódó mozgásformák főként csoportos jellegűek legyenek (szerepcserés, párválasztó, sorgyarapító stb.)
- énekeljenek halkabban, magasabban és mélyebben, gyorsabban-lassabban
- érezzék az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát, a mondókák, dalok ritmusát
- használjanak többfajta népi ritmuseszközt a ritmusérzék fejlesztése érdekében
- ritmusvisszhang motívumok
- zenei élményre minden nap legyen lehetősége a gyermeknek.

5-6-7 év

- 4-6 mondóka
- 16-20 népi gyermekjátékdal
- 5-6 műdal elsajátítása
- ismerkedjenek meg a gyermekek a dalokhoz tartozó változatos térformákkal
- halk-hangos, magas-mély megkülönböztetése
- dallamfelismerés, dallambújtatás
- hangszínek megfigyelése, hangszerek hangjának megismerése
- egyenletes lüktetés, dalok ritmusa, hangsúly kiemelés

-
- együttes tiszta éneklés, együttes esztétikus mozgás
 - ütőhangszerek használata
 - dallamok kitalálása
 - változatos ritmusú mondatok, játékos mozdulatok kitalálása.

A gyermekek önmaguk kezdeményezésére a nap bármely szakában játszhatnak, énekelhetnek. A zenehallgatáshoz gazdag, változatos anyagot választunk. Saját hangszeres játékokon túl alkalmanként vendéget is hívunk. Kínálatunkat bővítjük műzenei szemelvényekkel és más népek dalaival.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése

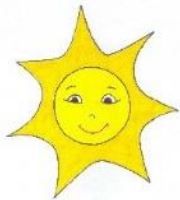
- a lelassított mondókák, az énekek ismételtetése fejleszti a helyes artikulációt
- a nyelv kifejező erejét, szépségét, a dalok hanglejtése, ritmusa, hangsúlya közvetíti a gyermekek felé
- a sokféle énekes játékok sok alkalmat adnak a szókincs bővítésére

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- élvezettel énekeljenek, játsszanak énekes játékokat esztétikus mozgással
- 10 dalt biztonsággal énekeljenek csoportosan is, egyénileg is
- ismerjék fel a magas-mély, a gyors-lassú, halk-hangos közti különbséget
- ismerjék a dalokat dúdolásról, kezdő vagy belső motívumokról
- érezzék az egyenletes lüktetést, és a dalok ritmusát, a dalokat ismerjék fel ritmusuk alapján, ismerjék az ütőhangszerek használatát.
- a bemutatott élőzenét, a hangulatban egymástól eltérő népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgassák
- tisztán énekeljenek vissza változatos dallam-motívumokat csoportosan és egyénileg is
- különböztessék meg a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt
- képesek egyensúlyváltást kívánó mozgásokra.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Játékkal**, mert a szerepjátékok (babázás) kísérői az altatók, ringatók.

-
- **Verselés - meséléssel**, mert a mesék szereplői megelevenednek a mondókákban, gyermekdalokban. A népi dajkai rímek, az egyenletes lüktetés velejárója.
 - **Mozgással**, mert hozzásegít a szép testtartás és a mozgásformák kialakításához és gyakorlásához.
 - **Anyanyelvi neveléssel**, mert a mondókák, népi kifejezések és dalok gazdagítják a gyermekek szókincsét, kifejezőkészségét.

7.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

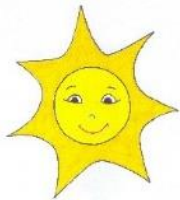
Célunk:

A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér-formaszín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

A tapasztalat és élménynyújtás, amelynek segítségével a környező objektív világ a kisgyermek számára érzéki síkon megfoghatóvá válik és képessé teszi a gyermeket a világ esztétikai felismerésére, befogadására, megvalósítására és létrehozására.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka mind az önmegvalósítás, önkifejezés eszköze; a játékra épül, a játék egyik formája. A gyermek saját szintjén, saját elgondolásai szerint, saját élményeit jeleníti meg. Az örömmel végzett változatos vizuális tevékenység által alakul ki a gyermekek igénye az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. A gyermekek egyéni fejlettségét és képességét figyelembe vesszük, és ehhez igazodva segítjük képi-, plasztikai kifejezőképességük, térbeli tájékozódó-és rendezőképességük alakulását, valamint a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését.

Legelőször (kicsiknél) megismertetjük a gyerekeket különféle anyagokkal, eszközökkel és a legegyszerűbb technikákkal. E korosztály sajátossága a firkálgatás, mázolás, gyurkálás. Ezen keresztül tapasztalják meg az anyagok tulajdonságait, a színeket, a formákat. Később megjelenik a szándékos képkialakításra való igény. Egyre többször megfigyelhetjük munkáikban a természeti és társadalmi környezet tárgyait, szereplőit /pl.: emberábrázolás/. Meghatározó szerepe van a gyermekek alkotásaiban a saját élményeiknek, a hozzájuk közel álló történeteknek, a mesék, versek, dalok szereplőinek. A gyermeket sok irodalmi és énekes anyaggal, változatos játékokkal, dramatizálásokkal, bábozásokkal, sétákkal, kirándulásokkal, stb. juttatjuk új élményekhez, melyek

az alkotásaikban megmutatkoznak. Munkáik legyenek egyre pontosabbak, kidolgozottabbak, az apró részletekre is ügyeljenek. Többször készítünk közös kompozíciókat. Bonyolultabb technikai megoldásokat is megismertetünk a gyerekekkel. Bevonjuk őket az előkészületekbe és a munka elkészültével az eszközök elrakásába is.

Feladataink:

- a kreativitás, az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása szabad önkifejezés gazdagítása
- a speciális különböző tevékenységeknek megfelelő képességfejlesztés a játékosság kereteiben
- az életkori sajátosságból fakadó, szárnyaló gyermeki kíváncsiság, fantázia kialakítása
- az óvodapedagógus a gyermek számára modellként mutasson példát a sokszínűség, az alkotó kíváncsiság kielégítésére
- adjunk lehetőséget a gyermeknek, hogy vizuálisan újra élhesse élményeit
- az építő-, ábrázoló-, alakító tevékenység a gyermek egyéni fejlettségi szintjének megfelelően alakítsa képzelőerő, térbeli tájékozódó, színekészleteinek alakulását, rácsodálkozását az óvodapedagógus irányításával.
- a rajzolás, mintázás, kézimunka különböző technikai alapelemeinek elsajátítása, eszközök használatának megismertetése.
- lehetőségek biztosítása a népművészeti alkotások, tárgyak, népművészeti motívumok, nemzeti szimbólumok megismertetésére
- bátorítsuk a tehetséges gyermekeket
- törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására

A fejlesztés tartalma

3-4 éves korban

Képalakítás

- képalakítás, firkálgatás, rajzolgatás emlékképek, képzeletük nyomán
- tetszés szerinti színválasztás, színhasználat
- rajzolás nagy felületre
- képek készítése festéssel, rajzolással, papírragasztással (homokba pálcával, zsírkrétával; krétával stb.)
- az emberalak részformái: fej, törzs, karok, lábak

Plasztikai munkák

- különböző anyagok (só, lisztgyurma stb.) gyurkálása, alakítása tetszés szerint
- tapasztalatszerzés az anyagok viselkedéséről
- az anyagok formálgatásának próbálgatása (gömbölyítés, sodrás stb.)

Építés

- különböző formák rakosgatása, sorakoztatása játék közben
- különféle anyagokból térbeli alakzatok építése, soralkotás, ritmusképzés, makettek.

4-5 éves korban

Képalakítás

- rajzolás az udvaron, aszfalton
- saját elképzelés alapján különböző cselekményes jelenetek rajzolása
- színek, színfoltok alkalmazása a gyermekek érzelmeinek, élményeinek, képzeletének alapján
- festés színkeveréssel, új anyagok használata (filc, rostiron, tus, viasz stb.)
- anyagkompozíciók alkotása (a gyermekek alakítsanak képeket spárgából, fonalakból, textilből, termékekből)
- térviszonyok ábrázolása (mellett, fölött, lent, fent stb.)

Plasztikai munkák

- ember alakok, állat és játékfigurák mintázása
- játékuhoz kellékek, valamint alkalmi ajándéktárgyak készítése
- bábok, díszletek készítése, ezek festése, összeszerelése
- ismerkedés különféle technikákkal (tépés, hajtogatás, bemélyítés, karcolás stb.)
- arányviszonyokkal való ismerkedés a különböző anyagok formálása során

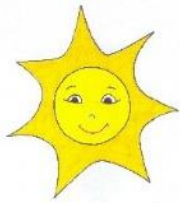
Építés

- közös játékok, búvóhelyek, sátrak, házak építése
- homokvár, makettek, modellek készítése

5-6-7 éves korban

Képalakítás

- egyéni és közös kompozíciók rajzolása, festése élmények alapján, elképzelés szerint
- emlékezet alapján számunkra érdekes tárgyak, formák, jelenségek megjelenítése.
- rajzolt formák gazdagítása, díszítése

-
- mesék, versek, énekes játékok, ünnepek, események ábrázolásai, történetek elképzelése képi ábrázolással, különféle technikákkal (kollázsok, domborművek stb.)
 - színek alkotása, száraz festékre felhordott zsírkréta használata (viaszkarc, papírbatik, montázs stb.)
 - térbeli kifejezés a kép síkján egymás melletti, fölötti formákkal.

Plasztikai munkák

- emberalakok, tárgyak mintázása
- térbeli kompozícióba rendezése kétalakos emberformával
- játékok, modellek, bábok készítése
- ajándéktárgyak készítése díszítő munkával
- változatos technikák alkalmazása, különféle megoldások összekapcsolása.

Építés

- Közös játékok, búvóhelyek, sátrak, házak építése
- homokvár, makettek, modellek készítése

Ismerkedés műalkotásokkal

- beszélgetés a látott műalkotásokról
- művészeti albumok nézegetése
- múzeumok, kiállítások látogatása.

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése

- a rajzolás, mintázás, kézi munka tevékenységekhez kapcsolódó beszédre ösztönzés
- tárgyak, eszközök, anyagok cselekvések, műveletek megnevezése
- térbeli viszonyok, helyzetek, irányok, időviszonyok megnevezése
- forma, méret, szín hasonlóság alapján osztályba sorolása
- képzett tartalom szavakkal történő megformálása
- rácsodálkozás, véleménykinyilvánítás szóban

A fejlődés eredménye óvodáskor végére

- tudjanak kifejezni a képfelületen elemi térvizonyokat

-
- használják a képi kifejezés eszközeit
 - képalkotásban egyéni módon jelenítsék meg élményeiket
 - színek egyéni alkalmazása
 - legyen változatos formaábrázolásuk, emberábrázolásukban jelenjenek meg a részformák, próbálkozzanak az egyszerű mozgások kifejezésével
 - fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat, önállóan díszítenek
 - megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak művészeti alkotásokról.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Játékkal**, mert a környezetalakítás, a konstruálás-, építés-, térbeli alkotások során fejlődik a térérzékük, térlátásuk.
- **A külső világ tevékeny megismerésével**, mert a színek, formák megfigyelése, téri viszonylatok, síkformák létrehozása során fejlődnek a kognitív funkciók.
- **Mesével, verssel**, mert ezek megjelenítése a gyermekek belső képi világának gazdagságát mutatja.

7.5. Mozgás

Célunk:

- **örömteli mindennapos rendszeres mozgás**
- **a természetes mozgáskedv fenntartása, a mozgásigény kielégítése, és a mozgás megszerettetése, változatos mozgásformák elsajátítása a gyermekek életkori sajátosságait, fejlettségét figyelembe véve**
- **a mozgásszint fejlesztése, a mozgástapasztalatok bővítése bő gyakorlási lehetőségek biztosításával**
- **a testi képességek - fizikai erőnlét fejlesztése**
- **a természetes mozgások és a mozgásos játékok során egymásra figyelés, egyéni megnyilvánulások tiszteletben tartása**

Feladataink

- a 3-6-7 éves korban a gyermekek egyéni szükségleteit és képességeit figyelembe véve tervezzük a mozgásfejlesztő játékokat az óvodai nevelés minden napján kiemelt szerepet kapjon a gyermekek mozgásszükségletének kielégítése
- az egészséges életmód megalapozása, erősítése különböző szervezeti formában (spontán és szervezett) valósuljon meg

Fejlesztés tartalma

3-4- éves korban

- A 3-4 éves gyermek szabad és irányított mozgásos tevékenysége során a nagymozgások fejlesztésére helyezzük a hangsúlyt.
- Megismerkednek állás, járás, futás különböző formáival, gimnasztikai gyakorlatokkal, futás gyakorlatokkal, játszanak ugrásgyakorlatokat (kartartások, test-helyzetek, kar-, törzs-, térd- és lábmozgások).

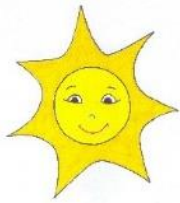
A mozgásos játékok adnak teret a támaszgyakorlatok gyakorlására is. (csúszás, kúszás, mászás, bújás, gurulás a test hossz tengelye körül).

Végzünk egyensúlygyakorlatokat, dobásgyakorlatokat, labda gyakorlatokat.

4-5 éves korban

A gyermekek természetes mozgásában még mindig a nagymozgások fejlesztésére kerül a hangsúly. Megismerkednek lábboltozatot erősítő speciális járásokkal, páros gimnasztikai gyakorlatokkal.

- futásos gyakorlatok
- sorversenyek, labdajátékok
- versenyfutás
- támaszgyakorlatokat és függés gyakorlatokat irányváltoztatásokkal végezzük
- bújás gyakorlatok párosan
- talajtorna előgyakorlataként megjelenik a guruló átfordulás és a kézenállás előgyakorlata.
- Kiemelt szerepet kap az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása.
- Játszanak egyensúlyozó játékokat. 5 cm széles vonalon vízszintes és rézsutos szereken.
- végezzünk ugrás gyakorlatokat helyből távolba és magasba, mélyugrást.
- végzünk dobás gyakorlatokat, célba dobás, elkapás, gurítás.

5-6-7 éves korban

Az 5-6-7 éves gyermekek mozgása már összerendezettebb, harmonikus ritmusú.

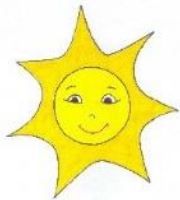
- Hangsúlyt kap az észlelés, az alaklítás, formaállandóság, mozgás közbeni fejlesztése, a finommotorika alakítása és a szabályjáték gyakorlati alakítása.
- Állás és járás gyakorlatok során megismerkednek a jobbra, balra és hátra iránnyal.
- Különböző futógyakorlatokat végzünk sor-, váltóverseny, versenyfutás, labdajátékok, egyéb játékok.
- Végzünk gimnasztikai gyakorlatokat szabad-, páros-, társas-, kéziszer gyakorlatokat és padgyakorlatokat.
- Végzünk ugrásgyakorlatokat.
- Támasz és függésgyakorlatokat, guruló átfordulást.
- Gurulást a test hossz tengelye körül, guruló átfordulást lengéssel, lengéseket.
- Végzünk különböző dobásgyakorlatokat (kétkezes alsó és felsődobást, távolba dobást, egykezes alsó és felső dobást)
- Labdagyakorlatokat, labdavezetést, átadást végzünk.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése

- A mozgásos játékok gyakorlatok, téri helyzetek megfogalmazása
- A testrészek, téri irányok, formák bemozgásával, megnevezésével bővülnek a térről való ismereteik, fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük.
- A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját és a fogalomalkotás fejlődését.

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- A gyermekek szeretnek mozogni.
- Kitartóak a mozgásos játékokban, a szabad mozgás és az irányított mozgásos tevékenységek során.
- A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása kialakult.
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékok, ügyességi játékok játszásakor.

-
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni, megértik a vezényszavakat.
 - Szeretnek futni, akadályt átugrani, tudnak helyben labdát vezetni, hajítani távolba
 - Képesek a társaikhoz alkalmazkodni, egymásra figyelni

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Egészséges életmóddal**, mert a mozgás szeretete, a mozgás iránti igény megalapozása kihat a gyermekek későbbi életvitelére is.
- **Anyanyelvi, - értelmi fejlesztés és neveléssel**, hiszen a mozgás során használt verbális kifejezések, az elhangzott vezényszóval az utasítások cselekvés végrehajtása a megértést segíti.
- **Zenei neveléssel**, mert ritmusérzék fejlesztésére ad lehetőséget.

7.6. A külső világ tevékeny megismerése

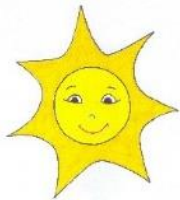
Célunk:

"A környezeti oktatás és nevelés a környezeti értékek felismerését és a környezetre vonatkozó fogalmak tisztázását szolgáló folyamat. Törekvése olyan képességek kialakulásának elősegítése, melyek szükségesek az emberek, kultúrájuk és környezetük közötti kölcsönkapcsolatok megértéséhez, a környezetorientált magatartás, a környezeti minőség javítását célzó tudatos és felelősségteljes cselekvési készség kifejlődéséhez."

/UCN Természetvédők Nemzetközi Szövetsége/

1979. Nevadai Konferencia/

- A gyermekek pozitív természetképének kialakítása az alkotó személyiség kifejlődése érdekében
- Természetszerető, környezetvédő magatartás megalapozása, hogy óvodás gyermekeink a természetet értő-érző-védő emberré váljanak
- Biztonságos életvitel és környezetkultúra szokásainak megalapozása

Feladataink

- A gyermekek minél sokoldalúbb tapasztalatokat szerezve, az élményszerű átélések biztosításával ismerjék fel a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetük jellemző tulajdonságait, értékeit. A pozitív természetkép kialakítása
- járuljon hozzá az alkotó személyiség kibontakozásához, környezetünk védelméhez.
- ismerjék meg a szülőföld, a hazai táj, helyi szokások, néphagyományok eredetét, értékeit, járuljanak hozzá védelméhez, tudja értékelni a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg ezek szeretetét.
- A gyermeket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában
- a 3-7 éves korban tervezhető fejlesztési tartalmak és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységek biztosítása
- a gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése, önálló tevékenység alkotás, döntési képességek fejlesztése
- a tevékenységek szervezeti formáinak biztosítása
- környezettudatos szemlélet és magatartásforma kialakítása

A fejlesztés tartalma

3-4 éves korban

- az óvodai élet első élménye segítse elő az óvoda, a felnőttek elfogadását, megszerettetését
- ismerkedjenek az óvoda közvetlen környezetével
- család (apa, anya, gyerekek, összetartozás)
- testünk, érzékszerveink
- évszakok megfigyelése, időjárás és öltözködés összefüggései
- közlekedés- gyalogos közlekedés - járművek
- gyümölcsök, zöldségek, virágok
- állatok megfigyelése közvetlen környezetben, videofilmen
- színek (fehér, fekete, piros, kék, sárga, zöld, barna)

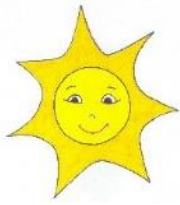

4-5 éves korban

- az előző életszakaszban tervezett fejlesztési tartalmak mélységükben mélyülnek, kitágul a közvetlen környezet megismerése
- bővülnek a megfigyelések, a tapasztalatszerzések, gyűjtőmunkák gazdagodnak
- kapjon kiemelt szerepet a természet védelme, tisztaságának megóvása
- keressék az összefüggéseket a levegő felmelegedése és a természet változása között, az időjárás és az emberek tevékenysége között
- a háziszárnyasok mellett ismerkedjenek meg a sertéssel, a szarvasmarhával, házinyúllal
- ismerkedjenek néhány vadon élő állattal és kicsinyeikkel
- ismerkedjenek meg néhány rovarral, madárral
- télen gyűjtsenek madáreleséget, készítsenek madáretetőt, beszéljenek az állatok védelméről
- ismerkedjenek a jeles napokhoz kapcsolódó néphagyományokkal, népi kismesterségekkel
- szerezzenek tapasztalatokat városunk értékeiről (természet, épület, szobrok) szülőföldhöz, ezen belül szülővárosunk Szombathelyhez való érzelmi kötődés megalapozása
- ismerkedjenek környezetük mennyiségi, formai viszonyaival, halmazok összehasonlítása különféle szempontok alapján, sorba rendezés
- számfogalom kialakítása 6-ig
- mérések, geometria, térbeli mozgások jelzése, értése (alá, fölé, mellé mögé).

5-6-7 éves korban

- az előző életszakaszokban tervezett fejlesztési tartalmak bővülnek mennyiségileg és minőségileg
- ismerjék meg az óvoda tágabb környezetét
- városunk Szombathely megszerettetésének érzelmi megalapozása
- látogassanak el múzeumba, színházba, képtárba, egyéb középületbe
- ismerjék meg a kortárs képzőművészet alkotásait
- figyeljék meg a felnőttek munkáját, látogassanak el különböző munkahelyekre, látogassanak el a közeli iskolába, az Aranyhíd Nevelési, Oktatási és Integrációs Központba
- figyeljék meg a napszakokat
- csoportosítsák az összes megismert állatot
- hasonlítsák össze az ismert állatok környezetét, életmódját

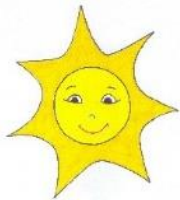
-
- tevékenyen vegyenek részt óvodai környezetük formálásában a csoportszobában, udvaron
 - a gyermekek védjék az élő környezetet, ne rongálják, hanem gondozzák
 - a pozitív érzelmi viszonyulás neveljen tiszteletre mind a társadalom, mind a természeti környezettel kapcsolatban
 - nemzeti kultúra értékei, hagyományai, a néphagyományok épüljenek be a gyermekek mindennapjaiba
 - a gyermekek matematikai érdeklődésének fenntartása, fejlesztése problémáinak megteremtésével.
 - logikus gondolkodás fejlesztése,
 - az ok-okozati összefüggések, az előző életkorukban tervezett fejlesztési tartalmak bővülnek (számlálás 10-ig, mérések, geometria, halmazok összehasonlítása, osztályozása térben való tájékozódás során értik és használják az irányokat és a névutókat.)

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése

- A gyermeket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek kifejezése nyelvi formában, ezek beépülése a beszédükbe
- A világ pontos, valóság-hű megismerése a kép, a cselekvés, a szó egységében.
- A gyermekek kommunikációs kifejezőképességének alakítása, fejlesztése
- Különböző beszédhelyzetek megteremtésével a beszédszínvonal emelése, beszédöröm fokozása
- A spontán megnyilvánulás, szabad önkifejezés szóbeli technikájának fejlesztése mellett fogalmazzák meg véleményeiket, döntsenek ítéletképességeiknek megfelelően

A fejlődés eredménye az óvodáskor végére

- a gyermekek tudják nevüket, lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, munkahelyét
- betartják az alapvető magatartási, udvariassági szabályokat
- különbséget tudjanak tenni az évszakok között
- ismerjék fel a háziállatokat, vadállatokat, madarakat
- ismerjék fel környezetük növényeit, azok gondozását
- tudják azokat csoportosítani
- ismerjék az állatok, növények gondozásának, védelmének alapjait

-
- ismerjék meg a növények fejlődését és az időjárás összefüggéseit
 - ismerjék a közlekedési eszközöket, a gyalogos közlekedés szabályait
 - ismerjék az időjárás és az öltözködés összefüggéseit
 - magabiztosan mozogjanak 10-es számkörben
 - össze tudják hasonlítani a tárgyakat mennyiség, nagyság, forma, szín szerint
 - jobbra-balra irányok megkülönböztetése, értik a helyzetet kifejező névutókat
 - kialakult a beszédhelyzethez és a nyelvi szabályokhoz illeszkedő jól érthető beszéd

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi neveléssel**, mert a társadalmi környezeti szokások, munka jellegű tevékenységek itt érvényesülnek. Megismeri a szülőföld, a helyi hagyományok és szokások élményét, későbbiekben értéként kezeli.
- **Anyanyelvi neveléssel**, mert a gyermekek a lakóhelyi és természeti környezet megismerése által elsajátítják a tárgyakat, anyagokat, minőségeket jelölő szavakat, az összehasonlítás, viszonyítás szavait, rokoni kapcsolatok megnevezését, birtokviszony kifejezését.
- **Rajzolással, festéssel, mintázással**, mert benne megjelennek a környezet, a természet jelenségei, formái, színei.
- **A mozgással**, mert a térben való tájékozódásra, az irányok gyakorlati alkalmazására nyújt lehetőséget.

7.7. Munka jellegű tevékenység

Célunk

A gyermeki munka megszerettetésével olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését.

Feladataink

- különböző típusú munkajellegű játékos tevékenységek tudatos tervezése, s azok feltételeinek megteremtése, ami a gyermek számára elfogadható, önként végzett aktív tevékenység (önkiszolgálás, közösségért végzett munka, naposi munka, egyéb munka)
- önálló munkavégzés feltételeinek megteremtése

-
- az egyes munkafajták fokozatos bevezetése, mennyiségének fokról-fokra növelése
 - folyamatos és rendszeres munkavégzés
 - a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevétele
 - tanuljanak meg önállóan dönteni, egymás között felosztani a feladatokat
 - a család és az óvoda munkával kapcsolatos elvárásainak közelítése
 - baráti, egymást segítő kapcsolat kialakulásának segítése
 - munkamegosztásra nevelés
 - a munka eredményének megbecsülésére nevelés
 - a gyermek célirányos figyelmének, kötelezettségvállalásának alakítása, munkavégzéshez szükséges attitűd és képességek, készségek alakítása.

A fejlesztés tartalma

3-4 év

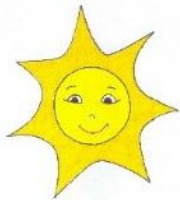
- elsajátítják az önkiszolgáló tevékenységek folyamatát
- koruknak megfelelően részt vesznek a csoportszoba átrendezésében, udvari játékok összerakásában
- segítenek az óvodapedagógus játékjavítási tevékenységében, csoportszoba díszítésében, ünnepi készülődésben
- az óvodapedagógusokkal együttműködve részt vesznek a növények gondozásában, figyelik a magvak fejlődését, az élősarokban bekövetkezett változásokat
- ősszel a falevelek gyűjtésében segítenek.

4-5 év

- elsajátítják az önként vállalt naposi munkák menetét az óvodapedagógus irányításával
- aktívan részt vesznek a terem, öltöző, mosdó, udvar rendezésében, alkalmi munkák végzésében, egyéni megbízatások végrehajtásában, üzenetközvetítésben
- segítik a kisebbeket
- folyamatosan közreműködnek az élősarok gondozásában
- részt vesznek a kerti munkában, használják a kerti szerszámokat.

5-6-7 év

- önként vállalva, aktívan, önállóan végzik a naposi munkát
- önként részt vesznek az udvarrendezésben

-
- segítenek az eszközök kiosztásában
 - aktívan részt vesznek a csoportszoba átrendezésében, ötleteket adnak
 - megjavítják a játékszerek kisebb hibáit
 - részt vesznek a játékszerek tisztításában
 - ünnepekre ajándékot készítenek
 - egyéni megbízatásokat önállóan teljesítenek, aktívan részt vesznek az egyéb munkák teljesítésében
 - önként látják el folyamatosan a növények gondozását
 - gyűjtőmunkát végeznek
 - hó eltakarítás

A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése

- Munkavégzés során előtérbe kerül a tevékenységre épülő szóbeli közlés
- A tárgyak, térbeli viszonyok, a cselekvések megnevezése szükségszerűvé válnak, ezáltal is gyarapítva a gyermekek ilyen irányú szókincsét.
- Az egyéni megbízatások teljesítése kiemelkedő hatású a verbális fejlődésre.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére

- önállóságra törekvés, önkéntes feladatvállalás
- a gyermek saját képességeinek határát ismerje fel
- az eszközhasználat veszélyeit ismerje fel
- végezzen egyéni fejlettségi szintjének megfelelő feladatokat
- végezzen a gyermek rendszeresen visszatérő feladatokat
- ismerje fel a segítségadás lehetőségeit
- pontos feladat-végrehajtás
- az eszközök helyét, használatát ismerje
- testi épségére vigyázzon
- az eszközök megóvása
- gondozza és óvja a környezetében lévő növényeket
- fogadja el a közösséget, alkalmazkodjon társaihoz, környezetéhez

-
- szeressenek közösen dolgozni
 - örülnek, ha a kötelességüket teljesítik
 - aktívan, önállóan, igényesen végzik a naposi munkát
 - szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére
 - mindennapi munkálkodásuk során egyre több információt, pontosabb tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő környezetről
 - szívesen közreműködnek a növények-, állatok gondozásában
 - örömmel, önként segítenek a kisebbeknek
 - szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szüleiknek, az óvoda dolgozóinak és az óvodát segítő iskoláknak, felnőtteknek.
 - ismerjék el és becsüljék meg saját és mások munkájának eredményét

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi neveléssel**, mert a legtöbb munkát a gyermekek egymásért végzik, így válik a saját és mások iránt felelőssé.
- **Játékkal**, mert a gyermek a munkát is játékként éli meg, reprodukálja játékában.
- **Külső világ tevékeny megismerésével**, mert a gyermek új munkafolyamatokat és munkaeszközöket ismer meg tevékenysége során, s munkájával segíti környezetének, szépségének megtartását, alakítását.

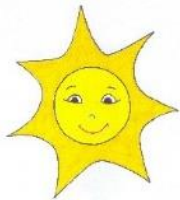
7.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célunk:

A tevékenységekben megvalósuló tanulás biztosítsa a gyermekek kompetenciáinak fejlesztését, attitűdök erősítését a képességek fejlesztését, érdeklődésének kielégítését, a tapasztalatszerzést, a gondolkodás örömeinek átélését, az alkotást, az emberi és tárgyi környezet szépségének felfedezését. Ezáltal alakuljon a gyermekek világképe.

Feladataink:

- fejlődjön érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük
- a figyelmük tartósabbá váljon

-
- fejlődjön emlékezetük
 - gazdagodjon fantáziájuk
 - fejlődjön beszédük és gondolkodásuk
 - legyenek képesek a gyakorlati problémák felismerésére és megoldására
 - személyre szabott pozitív értékelés mellett segítsük a gyermek személyiségének kibontakozását

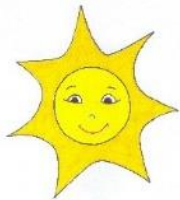
A fejlesztés tartalma:

A tevékenységekben megvalósulás folyamatos, jelentős részben utánzáson alapuló, spontán tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését segíti elő. A tanulás az óvodáskorban elsősorban játékos cselekvésben megy végbe. A gyermekek esetében a tevékenységi vágy ösztönöz a tapasztalatszerzésre, a cselekvésre és közben minden pillanatban újabb és újabb felfedezéseket tesz, azaz tanul. Az eredményes tanulás alapja a megismerő folyamat és cselekvés összekapcsolódása, valamint az óvodapedagógus és a gyermekek kölcsönös egymásra ható közös tevékenysége. A tanulás csupán csak része a nevelési folyamat egészének. A nevelési folyamat egésze, azaz valamennyi pillanata alkalmas arra, hogy erőltetés nélkül spontán vagy irányított módon tanuljon a gyermek. A közvetlen környezet folyamatos megismerése, az érzékelés és a többoldalú tapasztalatszerzés központi kérdése kell, hogy legyen a tanulási folyamatnak. Fontosnak tartjuk, hogy kevesebbet, de azt jobban, alaposabban, több oldalról megközelítve kell a gyermek számára közvetítenünk és velük együtt átélnünk.

Miután a gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli és éli meg, ezért a tanulás során is ebből kell, hogy kiinduljunk. Az óvodáskorúak tanulásában jelentős szerepe van a modellkövetésnek, utánzásnak. Tudjuk azt is, hogy a gyermek nem csak magát a tevékenységet utánozza, hanem az óvodapedagógus tevékenységhez való viszonyát is. A beszéd fontos eleme a tanulásnak. A valóságos kommunikációs helyzetek elősegítik a gondolkodás fejlődését, a tanulás eredményességét.

Az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet mozgató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, mely alapján a kreativitása erősödik.

A fejlesztés várható eredményei óvodáskor végére

- közösségbe való beilleszkedés képessége
- az óvodapedagógus céljával azonosulni tudás képessége
- kitartóak a feladatmegoldásban
- az önellenőrzés képességének fejlődése
- az eredményre törekvés igénye.
- az anyanyelvi, értelmi nevelés feladatai a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, célirányos bővítése oly módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek megismerő kognitív képességei.
- egyre pontosabb, valósághű észlelés
- figyelem összpontosításra való képesség
- valósághoz közelítő képzeti működés
- reprodukív emlékezet
- problémamegoldó és kreatív gondolkodás
- az alakuló fogalmi gondolkodás.

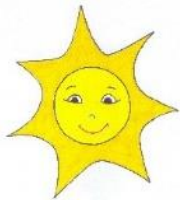
A tanulás lehetséges formái óvodánkban

- Utánzásra alapuló, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás
- A spontán játékos tapasztalatszerzés
- Cselekvéses tanulás
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- Gyakorlati probléma megoldás

A szervezett tanulás formái 3-4-5-6-7 éveseknek

Szervezett tanulás munka formái

- frontális
- mikro csoportos
- egyéni

7.9. Szervezeti és időkeretek

A csoportszervezés pedagógiai szempontjai:

A csoportok kialakításának szempontjai:

- a beíratott gyermekek életkora és neme
- szülők igénye
- csoportlétszámok kialakításánál figyelembe vesszük, hogy egy-egy csoportban az integrált gyermekek száma a 3 főt ne haladja meg
- a nemzetiségi csoport a jelentkező gyermekek életkorától függően vegyes vagy osztott formájú

7.9.1. Napirend

A napirend érzelmi biztonságot teremtő rendszeresség biztosítja a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő váltakozását.

Kialakításánál igyekeztünk, hogy hozzájáruljon a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez.

Óvodánk Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének határozata alapján napi 10,5 órát tart nyitva. Az óvoda nyitva tartását a szülők igényeihez igazítva határozzuk meg az intézmény munkatervében minden évben.

A gyermekek folyamatosan érkeznek az óvodába 8.30 óráig és 15.15 órától viszik haza a szüleiük őket. A szülők egyéni kéréseit is teljesítjük. A napirendünkben a tevékenységek megszervezésénél érvényesül a folyamatosság, a rugalmasság és a választhatóság. A legtöbb időt a gyermekek legfőbb tevékenysége, a játék kapja. Rugalmassága lehetővé teszi az előre nem tervezett, de a gyermekek személyiségfejlődését szolgáló események beillesztését, figyelembe veszi az életkori sajátosságokat. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok megteremtése.

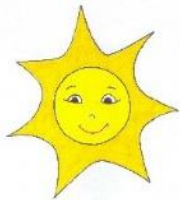
Egyénre szabott módon, differenciálva, főként kiscsoportos formában dolgozunk. A napirendet a csoportban dolgozó pedagógusok alakítják ki, programunk időkereteket javasol.

NAPIRENDI JAVASLATTERV

Időtartam	Tevékenység
6.30-11.30	szabadon választott játék játékban integrált egyéni és mikro csoportos tevékenységek, frontálisan szervezett tevékenységek - verselés, mesélés - rajzolás, festés, mintázás, kézi munka - ének, zene, énekes játék, gyermektánc - külső világ tevékeny megismerése - mozgás részképességek fejlesztése egyéni szükséglet alapján testápolási tevékenységek Tízórai Séta, játék a szabadban egyéni-, és mikro csoportos fejlesztés (gyógypedagógus, logopédus)
11.30 – 17	Ebéd testápolási tevékenységek pihenés, testápolási tevékenységek zenés percek, Uzsonna játék, egyéb szabadon választott tevékenységek - szabadon választható szolgáltatások

A vers, mese, mozgásos játékok a napirendben frontálisan szervezettek.

7.9.2. Hetirend

A kötetlen foglalkozások időpontját a játszó gyermekeinkhez való alkalmazkodás miatt előre nem rögzítjük. Csak az időtartamot, hogy ezzel is védjük a gyermekek szabad játéktevékenységét. Biztosítjuk a szabad választás lehetőségét.

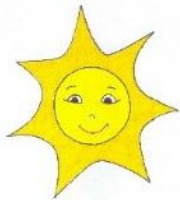
A tevékenységekben megnyilvánuló fejlesztési tartalmak szervezeti kereteit a hetirend foglalja magába. A kezdeményezések megszervezése kötött (testnevelés) és tervszerű, kötetlen formában zajlik. A kiscsoportosoknál minden kezdeményezés kötetlen, a nagyoknál minden új kezdeményezésnél ajánlott a részvétel. Megfelelő motiváció, érdeklődés felkeltés esetén ez nem jelent problémát. A tevékenységeket mikro csoportos formában, egyénre szabott differenciálással végezzük. A hetirendet a csoport pedagógusai dolgozzák ki a tevékenységek közötti harmonikus arányok figyelembe vételével.

Fejlesztés tartalma	Tervezett kötetlen	- Kötött (kiscsoportnak kötetlen)
Mozgás	mindennap	1 alkalom
Verselés, mesélés	5 x	
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	2 x	
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	2 x	
Matematika tartalmú tevékenység	1 x	
Külső világ tevékeny megismerése	1 x	

Írásos dokumentumaink:

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Ezek:

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Szombathelyi Napsugár Óvoda Pedagógiai Programja
- Éves munkaterv
- Munkaközösségeink munkaterv
- Felvételi előjegyzési napló
- Felvételi és mulasztási napló
- Csoportnapló

-
- A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

8. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK DIFFERENCIÁLT FEJLESZTÉSE, FEJLŐDÉSÉNEK SEGÍTÉSE

Az óvodánkban kiemelt figyelmet igénylő gyermekek:

a.) különleges bánásmódot igénylő gyermek,

- sajátos nevelési igényű gyermek,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek,
- kiemelten tehetséges gyermek,

b.) a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek,

c.) tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

8.1. Különleges bánásmódot igénylő gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésének segítése

8.1.1 Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése

a 2011. évi CXC törvény a nemzeti köznevelésről megfogalmazásában sajátos nevelési igényű gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd

A „SNI gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították a különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.” Az együtt nevelés hatására a sajátos nevelési igényű kisgyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi feltételek, és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok

megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges. A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.

Mint az integrált nevelésben közreműködő köznevelési intézmény óvodánk Alapító Okiratában kötelező alapfeladat az ő integrált formában történő nevelésük, ezért nagy hangsúlyt fektetünk a fejlesztésük elősegítésére, különös tekintettel:

- mozgásszervi fogyatékos
- érzékszervi látássérült
- érzékszervi hallássérült
- enyhe fokban értelmi fogyatékos
- beszéd fogyatékos
- autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek
- egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő gyermek

Célunk: A még kialakulatlan, sérült, illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztésével a gyermekek életminőségét javítsuk, segítsük minél teljesebb beilleszkedésüket a társadalomba.

Feladataink:

- Részükre meghatározott felzárkóztató foglalkozás szervezése utazó gyógypedagógus irányításával, figyelembe véve egyéni szükségleteiket, életkori és egyéni sajátosságait, fejlődési ütemüket.
- Egyéni fejlesztési terv készítése
- Sajátos nevelési igényből eredő hátrányok csökkentését szolgáló speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése
- A tanulási képességeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése
- A különleges eszközök, egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs ellátás biztosítása, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Az Irányelv célja:

Fokozottan ügyelünk arra, hogy a nevelési programban foglaltak és a sajátos nevelési igény összhangba kerüljenek, mely biztosítását szolgálja, hogy

- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs célú foglalkozások programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.

Az integrált nevelés legfontosabb előnye:

- Pozitív szereptanulási modellt kínál.
- Természetes élethelyzetből indul ki, elismeri a heterogén adottságokat, képességeket és az azokhoz történő egyéni alkalmazkodás szükségességét.
- Az egyenlő jogokat hangsúlyozva toleranciára, humanizmusra nevel azzal, hogy partnerséget kíván kialakítani a különböző életminőségek között.

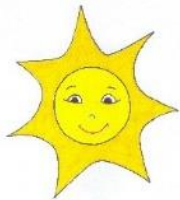
Ahhoz, hogy integrált nevelésünk sikeres legyen, szükség van bizonyos fokú szegregációra.

A szegregáció alatt azt értjük, hogy a sérült gyermekeknek szükségük van a csoportból kiemelt, egyéni fejlesztésre ahhoz, hogy később zavartalanul beilleszkedjenek a csoportba. A fejlesztésnek ezt a módját abban az esetben alkalmazzuk, ha a gyermek nem képes még kis csoportban együtt dolgozni társakkal; figyelme nagyon csapongó; fejlődési üteme nagyon eltérő (pl.: nagyothalló, beszédben akadályozott, figyelemzavaros, enyhe értelmi fogyatékos).

A Vas Megyei Szakszolgálat Megyei Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményével összhangban alakítjuk ki az egyéni fejlesztési terveket és a szükséges fejlesztési formákat. A fejlesztés egyéni és/vagy mikro csoportos formában történik. A különböző fejlesztési formák szervesen illeszkednek az óvoda napirendjéhez, ezek mindegyikére a délelőtti órákban kerül sor.

Az egyéni fejlesztés a fejlesztő szobában illetve a tornaszobában zajlik. A fejlesztést végző szakember gyógypedagógus végzettséggel rendelkezik.

A mikro csoportos fejlesztés helye: fejlesztőszoba, udvar, tornaszoba.

A foglalkozásokon maximum három gyermek vesz részt, akik hasonló problémákkal küzdenek. Ebben a tevékenységi formában dolgozó gyermekek már képesek együtt dolgozni, figyelmesek egymás iránt, örülnek a másik sikerének. A mikro csoportos foglalkozási forma lehetőséget ad arra is, hogy a gyermekek megtanulják elviselni az esetleges sikertelenséget, hogy ne alakuljon ki másodlagos neurotizáció.

Az egyéni és a mikro csoportos fejlesztés során azokat a funkciókat, képességeket fejlesztjük, illetve erősítjük, amelyek elmaradást és/vagy zavart mutatnak.

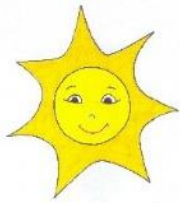
Fő fejlesztési területek: nagymozgás, finommozgás, mozgáskoordináció, testséma, észlelés, érzékelés, téri orientáció, beszéd, gondolkodás, figyelem, emlékezet, szociabilitás, szerialitás, általános tájékozottság.

A fejlesztés játékos formában történik. A tapasztalatszerzésnek ez a módja a gyermek számára az öröm forrása: ez biztosítja, hogy a gyermek játékosan, kísérletezve tapasztalja meg önmagát és a világot, miközben biztosítjuk számára az állandó motiváltságot és önmaga fejlődését. A fejlesztés a gyermek egyéni fejlődési ritmusához alkalmazkodó lépésekben, egyéni fejlesztési terv alapján történik, a belső érzelmi motivációra építve.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat

- a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése,
- a speciális, egyénre szabott sajátos technikai eszközök használatának kipróbálása, megtanítása (például lejtő, kapaszkodó) s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, mindig szem előtt tartva az önállóságra nevelés elvét.
- az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés.
- az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.
- az óvodában biztosítjuk a gyermek állapotához igazodó megfelelő mozgás- és életteret (az ehhez szükséges akadálymentes környezetet).

Az óvodáskorú mozgáskorlátozott gyermek fejlesztése, nevelése speciális szempontok figyelembevételét kívánja, az óvodai nevelés valamennyi területén.

A látássérült gyermek

A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést. Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.

- Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeretet, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.
- Mozgásnevelésükben kiemelten fontos a testkultúra kialakítása, a tartáshibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, majd folyamatos fejlesztése.
- Fontos a környezet vizuális megismertetése: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben, mozgáskoordináció-, mozgásbiztonság fejlesztése, finommozgás fejlesztése, térbeli tájékozódás
- Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése, a hallási figyelem, a taktilis érzékelés, (tapintás által szerorzhető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket).

A hallássérült gyermek

A hallássérült gyermek fejlesztésének eredményességét döntően meghatározza, hogy az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől (például kognitív és pszichés állapotáról, szociokulturális környezetéről és korai ellátástól stb.).

A nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap:

- a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése,
- további feladat a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése.

-
- a nyelvi kommunikáció megindítása, és/vagy fejlesztése a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése,
 - a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő tevékenységbe bevonjuk a hallássérült gyermekeket. A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhe értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó az egészséges óvodás korú társakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről. A kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés kellő időt, alkalmat kell, hogy biztosítson:

- a beszédindításra, a beszédmegértés fejlesztésére, az aktív szókincs bővítésére,
- az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására, az adekvát játékhasználat elsajátítására,
- a kognitív funkciók fejlesztésére.

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek. A fejlesztés során a csoportos foglalkozásokon törekedni kell a megfelelő motiváció fenntartására, a csoportban az egymáshoz való közeledésre, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztésére.

Beszéd fogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

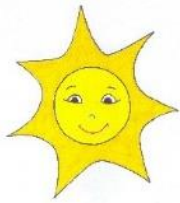
Beszéd fogyatékos gyermek esetén a receptív vagy expresszív beszéd/nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott.

Tünetei:

- az anyanyelvi fejlettség alacsony szintje
- a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében. (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség),
- a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága),
- a beszéd szervező működés gyengeségében, a beszédhangok tiszta ejtésének hiányában,
- kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.
- a beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképességzavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség)
- viselkedési-, magatartás- beilleszkedési problémák

Kiemelt feladat:

- az aktív nyelvhasználat és kommunikáció kialakítása,
- az értelmi fejlesztés,
- a mozgás és észlelési funkciók, valamint
- a vizuomotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése,
- speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermekek óvodai nevelése

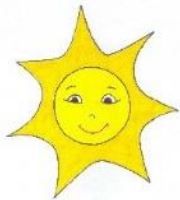
Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak, önkontroll funkcióik gyengébben működnek. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális-szociális képességek eltérő fejlődése a sikeres beilleszkedést, az iskolába lépésre való felkészülési folyamatot késleltetheti. A fejlesztés szakmai teamben, és a szülő aktív bevonásával történjen.

Kiemelt feladat:

- a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a részképesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása
- sajátos szakmai módszerek alkalmazása.
- a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok-, in adaptív viselkedés kialakulásának megelőzése,
- az eredményes iskolai előmenetelhez szükséges készségek megalapozása

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan, sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara és az egyenetlen képességprofil. Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek lehető legkorábbi diagnózist követő habilitációs terápiája megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nem beszélő, vagy megkésett beszédfejlődésű gyermek (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű, de célszerűen használt augmentált – vizuálisan segített – kommunikációs eszköztárral. A fejlődési zavar átlagos, vagy átlag feletti intelligencia esetében is jelentősen befolyásolja, áthatja a gyermeki fejlődést, megváltoztatja a megismerés folyamatát és a társas

viselkedés fejlődését. Autizmusban a beszédfejlődés gyakran megkésik, súlyos esetekben nem alakul ki beszélt nyelv, de a központi probléma a funkcionális, kölcsönös kommunikáció sérülése. A gyermek a szociális interakció csecsemőkori fejlődési szintjének megfelelő egyes képességeket segítségével használhat, és a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben, illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel képességeitől függően rendelkezhet.

A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív rehabilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. Ennek érdekében az óvodai nevelés, illetve ideálisan a szülővel való együttműködés eredményeképpen az egész ébren töltött idő – különösen a természetes élethelyzetek – használandók a fejlesztésre. Az óvodai fejlesztés alapja minden esetben pszichológiai képességmérés. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik, speciális eszközök és módszerek használatával, egyéni fejlesztési helyzetben megalapozva. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

8.2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztése

Beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Az a gyermek, aki az óvodai élete során, egyes területeken elmaradást mutat kortársaihoz képest vagy nem tud együtt haladni társaival, nehézségei vannak a beszédben, nehezen tanul meg verseket, nem érdeklik a foglalkozások, vagy nagyon ügyetlen a rajzban. Esetleg figyelme, viselkedése el tér társaitól.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség háttérében részképeség zavar, kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitás zavar, figyelemzavar, pszichikus funkciók kialakulatlansága, valamint ezek halmozott előfordulása áll fenn. Nem határozhatunk meg egységes jellemző jegyeket, funkciógyengéségtől a komplex személyiség és tanulási zavarig terjednek. Tanulási zavarok főbb formái: dyslexia, dysgraphia, dyscalculia, kevert típus. Beilleszkedési és magatartási nehézség főbb formái: hiperaktivitás, figyelemzavar, impulzivitás, magatartási zavarok (idegrendszer csökkent terhelhetősége), oppozíciószavar, érzelmi zavarok, szocializáció zavarai, TIC zavarok, stb. Sokszor problémái csak bizonyos területeken maradnak el, míg más készségei megfelelőek vagy kimondottan jók. Ilyenkor szükség van a szakértői vizsgálatra, amely feltárja gyermek problémáinak háttérében álló okokat.

Alapelvek:

- A gyermek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították
- A különleges bánásmódnak megfelelő ellátást a szakértői bizottság szakértői véleményében foglaltak szerint kell biztosítani.
- Ha a gyermek beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd, fejlesztő foglalkoztatásra jogosult, ami a nevelési tanácsadás és az óvodai nevelés keretében valósítható meg.

Célok:

- A gyermeket képessé tenni a közösségbe való beilleszkedésre, szabályok elfogadására.
- Minél zökkenőmentesebb iskolakezdés elérése.
- Máság elfogadtatása.

Feladatok:

- Felismerni a gyermekek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kínál számukra
- A szakértői bizottság szakértői véleményében leírt fejlesztési javaslatok végrehajtása, és az ahhoz szükséges szakember biztosítása
- Differenciálás, egyéni bánásmód.
- Sikerek, eredmények elismerése, kiemelése, megszegyenítés mellőzése.
- Önállóságra nevelés.

-
- Korlátok, egyértelmű, egyszerű szabályok felállítása, következetes betartatása.
 - Szokatlan ingerek kizárása.
 - Dühkitörések figyelmen kívül hagyása, nem megerősítése.

A fejlesztés területei

Mozgásfejlesztés

Célja: az egész test átmozgatásával a nagy – és finommotorika fejlesztése, a koordinációs zavarok, mozgásos ügyetlenség kiküszöbölése.

Feladata:

- A testtudat kialakítása, illetve megerősítése
- A testérzet, a tapintás, az egyensúlyérzékelés, a vizuális és auditív érzékelési területek összehangolt működésének fejlesztése
- A térészlelés fejlesztése
- A két test fél mozgásának összerendezése
- Az alapmozgások koordinációjának fejlesztése

Nagymozgások fejlesztése

- Járás
 - kis és nagy lépésekkel
 - utánzó járások
 - különböző tárgyak megkerülésével, átlépésével, tartásával
 - változó szélességű sávok, vonalak között
 - különböző irányokba fordulással
- Csúszás – kúszás, mászás
 - különböző szélességű és formátumú helyeken (mászóka, tinikondi)
 - különböző irányokba, majd irányváltotatással
 - különböző tárgyak megkerülésével, átmászásával
- Ugrás
 - ugrás előre-hátra, oldalirányba
 - különböző alakzatú térbe beugrás- kiugrás
 - szökdelés páros lábon, egy lábon
- Lazító gyakorlatok:

-
- fejkörzés
 - testrészek megfeszítése, lazítása
 - Egyensúlygyakorlatok
 - Dinamikus egyensúly fejlesztése
 - egyensúlyozó járások
 - fejforgatások
 - fejkörzések
 - forgások
 - fordulatok
 - labdajátékok
 - eszközök segítségével: trambulin, egyensúlyozó párna, gólyaláb, forgókúp
 - Statikus egyensúly:
 - sarkon állás
 - lábujjon állás az előzővel váltakozva
 - egy lábon egyensúlyozás (gólya)

Szem – kéz koordináció fejlesztése

- Babzsák dobása, elkapása, célba dobása
- Labdajátékok
 - gurítás (távolba, célba)
 - nagylabda feldobás – elkapás
 - párokban dobás – elkapás
 - labdapattogtatás
- Kugli játék
- Labda, karika dobása vízszintes, függőleges célba - „Horgászós” játék

Szem – láb koordináció fejlesztése

- Különböző formájú alakzatok „bemozgása” járással sarok – lábujj érintésével
- Különböző formájú alakzatokba ki- és belépés, ki-és beugrás
- Lépcsőn járás: kézfogással és anélkül
 - után lépéssel
 - váltott lábbal

Labda rúgása távolba, célba

Finommotorika fejlesztése

- Gyurmázás
- Papírhajtogatás
- Mintakirakás lyukas táblán
- Játékos kéz-, ujjtorna mondókával kísérvé
- Szalvéta tépése két ujjal
- Liszt morzsolása két ujjal
- Műanyag flakonok zárókupakjának le- és felesavarása
- Építőjáték
- Gombok felszedése az asztról
- Puzzle játékok
- Kislabda görgetése ujjbeggyel
- Rajzolás
- Festés ujjnyomokkal

Testséma fejlesztés

Célja: a testrészek ismerete

Feladata: Főbb testrészek felismerése, azonosítása

A testrészek részeinek hasonló módon történő begyakorlása

Testrészek

- érintése („közvetítő” eszközök alkalmazásával: pl. madártoll, varázspálca)
- megnevezése
- verbális instrukcióra a gyermek az adott testrészt érinti meg
- testrészt megnevezni nyitott/csukott szemmel

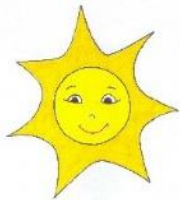
A test személyi zónájának alakítása

Feladatok: - Az „oldalosság” alakítása

- Adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása

Testfogalom

A fejlesztés a testrészek ismerete szerint történik, nagyobb hangsúlyt adva a funkcióknak, a nyelvi megfogalmazásoknak.

A térészlelés – térbeli viszonyok felismerésének fejlesztése

- Az alapvető téri irányok megismertetése saját testrészeinek közvetítésével
- Térbeli irányok, viszonyok megismertetése a gyermeket körülvevő tárgyakkal – nagymozgásos térészlelés
- A síkban való téri tájékozódás kialakítása (iránygyakorlatok)
- Írásmozgás koordináció fejlesztése (pontok összekötése, formák lemásolása)

Észlelésfejlesztés

Az észlelés pontosabb működése 3-4 éveseknél elsősorban a mozgás és testséma fejlesztésén keresztül érhető el.

Az 5-6-7 éves gyermeknél már célzott, direkter fejlesztés is szükséges.

Mindkét szakasz természetes velejárója a nyelvi fejlesztés, a feladatok verbalizáltatása is.

Vizuális fejlesztés

Feladatok:

- A szemmozgás tudatos kontrolljának kialakítása és erősítése
- A szem fixációs működésének erősítése
- Vizuális zártság- egészlegesség észlelésének alakítása
- Vizuális időrendiség felismertetése
- Vizuális ritmus: a legkülönbözőbb vizuális minták folytatása, elrendezése, sorminták rajzolása
- Vizuális helyzet felismertetése
- Vizuális memória fejlesztése

Az alakítás és formaállandóság fejlesztése

- Különböző alak- forma- méret motoros kialakítása
- Az alak- forma azonosságai és különbözőségei észlelésének fejlesztése (párosítás, „átírás”, csoportosítás, színezés)

Az alak és a háttér megkülönböztetése képességének fejlesztése

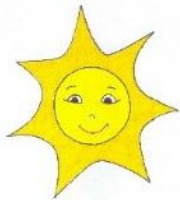
- „Mi bújt el?” típusú feladatok

Gestalt – látás kialakítása

A forma globális észlelését hiányos rajzok kiegészítésével fejlesztjük.

A hallási észlelés fejlesztése

- Zörejangok felismerése, egymástól való megkülönböztetése

-
- Hangutánzások (állatok, járművek hangjai)
 - Beszédhangokkal végzett gyakorlatok:
 - hangdifferenciálások
 - időtartam gyakorlatok
 - hangok felismerése szavakban
 - szavak szótagokra, hangokra bontása
 - szavak felismerése első szótagjaikból

Tapintásos észlelés fejlesztése

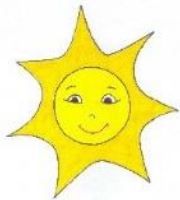
- Alapvető gyurmázási technikák megtanítása
- Képkirakások (Puzzle)
- Formaberakásos játékok nyitott/csukott szemmel
- Tárgyak felismerése a vizualitás kizárásával (-„Mi bújt el a zsákban?” c. játék)

Verbális fejlesztés

Célja: a nyelv pontos észlelésének, a beszéd tartalmi feldolgozásának fejlesztése

Feladata:

- A gyermek szabad önkifejezésének, közlési vágyának kapcsolatteremtési készségének elősegítése
- Szavak, szókapcsolatok, mondatok, illetőleg mondatok összességének, azaz egymásutániségének helyes felismerése és értelmezése
- Nyelvtani szabályok kialakítása, tudatosítása
- Verbális memória erősítése
- Beszédszervek ügyesítése (nyelv - és ajakgyakorlatok)
- Szókincsbővítés
 - Főfogalom kialakítása
- Testrészek (részeinek) neve
 - Térbeli viszonyok megnevezése (irányok, helyzet, idő)
 - Ellentétes értelmű szavak keresése (pl.: ellentét – dominó játék)
 - Cselekvések megnevezése
- Mondat után mondás
- Mondatfűzés
- Mondatbővítés

- A beszéd alakításának javítása

8.3. Kiemelten tehetséges gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti, általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Az óvodában a tehetség fejlesztése sajátos körülmények között zajlik. Viszonylag kevés az a gyerek, akinek a tehetsége korán megnyilatkozik (kiválóan rajzol, énekel, számol fejben stb.), de a tehetség – ígéreték felfedezése és fejlesztése igazi kihívás az óvodapedagógus számára.

Célunk:

A kiemelkedő képességű gyermekek speciális fejlesztése. A tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése.

Feladatunk:

- megfelelő csoportlétkör biztosítása
- a kapcsolat alapja a szeretet, az elvárás és a tisztelet legyen
- egyéni megoldásra bátorítsa a gyermeket
- divergens gondolkodásra, ötletekre ösztönzés
- sokféle tevékenység biztosítása

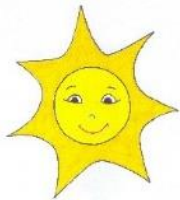
A tehetség kritériumai:

- ❖ átlag feletti képességek
- ❖ magas szintű kreativitás
- ❖ magas szintű feladatkötelezettség

Ezeknek a gyermekeknek a személyiségfejlesztését differenciált feladatadással valósítjuk meg a napirend keretein belül, így intézményünkben a tehetségfejlesztés a mindennapi cselekvéses helyzetekbe van beépítve, a gyerekek szabadon dönthetnek, hogy részt vesznek-e a felkínált tevékenységben.

Az óvodai játék- és anyanyelvi munkaközösség kiemelten foglalkozik a gyermekek kommunikációs fejlesztésével.

Sokszínű és egyedi tevékenység biztosításával ösztönözzük intellektusát és kreativitásának fejlődését.

Óvodánk adta lehetőségeken kívül segítjük a szülőket abban, hogy a város intézményei által meghirdetett tanfolyamokat a szülők figyelmébe ajánljuk és segítjük a gyermek érdeklődésének megfelelő intézmény kiválasztásában. A tehetséges gyermekeknek lehetőséget biztosítunk a város és a társ intézmények által meghirdetett versenyeken való részvételre, megmérettetésre sport-, rajzverseny, vers- és mesemondás, kiállításokon való részvétel.

8.4. Migráns gyermekek óvodai nevelése

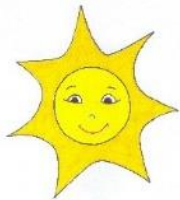
Migráns gyermek az a gyermek, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült állapotú.

Alapelvek

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést.
- Az emberi méltóság elismerése és tiszteletben tartása minden migráns kisgyermeket megillet.
- Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük.
- A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.

A migráns gyermekek interkulturális neveléséből adódó óvónői feladatok

- Felkészülés a gyermek fogadására.
- Az óvónő felkészülése a szülőkkel és a gyermekkel való kapcsolatfelvétellel kezdődik. A későbbiekben a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatos információkat is össze kell gyűjtenie, szükség esetén utána kell olvasnia. Ezek az információk hozzásegítik ahhoz, hogy jobban megérthesse a gyermek viselkedését, meghatározhassa a pedagógiai beavatkozás lehetséges irányait. Tanácsos ezeknek, az információknak egy részét a csoportban dolgozó dajkával is megismertetni.
- Az érkező gyermek empátiás fogadása.
- A migráns gyermek kezdeti viselkedését meghatározza aktuális érzelmi beállítódása és előzetes szocializációs tapasztalatai:
- A migráns kisgyermek, amikor bekerül a számára teljesen idegenkörnyezetbe, egyedül lévőnek, kirekesztettnek érzi magát.
- Nem érti a körülötte lévő felnőttek és gyerekek beszédét, és őt sem értik a többiek.

-
- Fél az ismeretlentől, a változástól, a bizonytalanságtól.
 - Vallási okból előfordulhat sajátos étkezési szokás, ettől úgy érzi, ő más, mint a többi kisgyerek
 - Általában a család szociálisan is rászorult, ezért a többi kisgyermekhez viszonyítva hátrányosabban érezheti magát.

Óvodapedagógus legfontosabb feladata

- A kezdeti időszakban a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése.
- Az eltérő nyelv, szokások, viselkedési módok, étrend elfogadtatása, értéként való bemutatása szükséges a többségi gyermekek számára.
- A más kultúrákról, a vallásokról, a bőrszínről, az etnikai különbségekről szóló, életkornak megfelelő ismeretek bemutatása apró lépésekben, a gyermekek érdeklődési körét –játék, mese, vers, ének, zene, tánc –figyelembe véve valósítható meg. A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

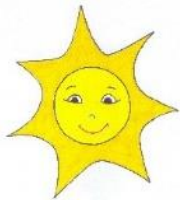
A fejlesztés várható eredményei az óvodáskor végére

- Szívesen jár óvodába.
- A gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát.
- Szívesen játszik társaival, és a csoporttársak is keresik a társaságát.
- Megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani.

9. GYERMEKVÉDELEMSEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

9.1. Együttműködés az egészségügyi szakszolgálattal

Az óvodai gyermek-egészségügyi szolgálat és az óvodapedagógus együttműködése kiterjed a gyermek-egészségügyi ellenőrző vizsgálatokra, az óvodai egészségnevelésre, a pedagógusokra, szülőkre és gyermekekre vonatkozó egészségmegelőző és - fejlesztő (orvosi, védőnői) tevékenységre. A csoportos szűrővizsgálatok megszervezése megköveteli az óvodapedagógustól és a védőnőtől az orvosi kezelésektől való félelem leszerelését. Minden egészségügyi vizsgálat együttes védőnői és óvodapedagógusi előkészítést, megbeszélést igényel. Az óvodában minden évben megszervezik a gyermekek fogászati szűrővizsgálatát. Az együttműködésnek több módszere beépül az óvodai nevelés mindennapi programjába, így a védőnői látogatások alkalmával a szomatikus fejlődés ellenőrzése, az egészségfejlesztő alapképességek regisztrálása, a

közegészségügyi helyzet ellenőrzése. Az óvoda és a védőnő kapcsolatát erősíti a gyermekek „előéletének” jobb megismerése: a fejlődési lapok, anamnézis-feljegyzések áttanulmányozása, az egészségre, szociokulturális helyzetére vonatkozó adatok cseréje.

9.2. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Minden gyermeknek joga, hogy testi, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődését segítő környezetben éljen, nevelkedjék. Személyiségének kibontakoztatásához megfelelő fejlődéséhez minden segítséget megadunk az intézményes ellátás keretein belül is. Munkánk során a szociális háttér feltárását követően szervezzük, tervezzük az egyéni, gyermekre, családokra szabott, a hátrányok enyhítését szolgáló óvodai nevelési feladatainkat, pedagógiai tevékenységünket. Gyermekvédelmi rendszert működtetünk a hátrányos helyzet csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése érdekében. Óvodánkban a gyermekvédelmi munka valamennyi óvodapedagógusunk kötelessége. Sajátos nevelési igényű gyermekeink esetében, nevelésükben különleges bánásmódot, ellátást biztosítunk fejlődésének elősegítése érdekében.

Tiszteletben tartjuk a német nemzetiséghez tartozó gyermekeink hovatartozását.

Tiszteletben tartjuk minden család, gyermek vallásszabadságát.

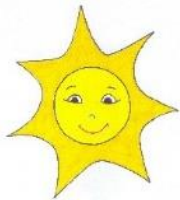
Kompenzáló pedagógiai tevékenységünk hatására csökkenjenek a hátrányos helyzet adta különbségek.

Hátrányos helyzet leggyakoribb okai:

- környezeti tényezők, alacsony szociokulturális háttér
- nehéz anyagi körülmények
- a gyermek személyiségében rejlő érzelmi, mentális fejletlenség, elmaradás
- egészségügyi okok

Hátrányos helyzetű gyermek az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akiknek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek az, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője legfeljebb az általános iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen, feltéve, hogy a szülő a gyermek után rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, továbbá az a gyermek, akit tartós nevelésbe vettek.

Alapelvek:

- Az óvoda nagymértékben hozzájárulhat minden hátrányos helyzetű gyermek esélyének növeléséhez
- A társas kapcsolatok kialakulása, a motiváción alapuló tevékenységek, ismeretszerzések, mind-mind elősegítik az egyéni fejlődési utakat, a készségek, képességek kialakulását.
- Az óvodai közösség, a gyermekek-felnőttek együttélése, egymásra hatása, a szokás-szabályrend kialakítása, a rendszeresség, az érdeklődés felkeltése és fenntartása nagyban hozzásegíti a gyerekeket az érzelmi stabilitás, az együttérzés és elfogadás, a tudásvágy alakulásában, formálódásában

Célunk: A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítése megfelelő szociális, tárgyi, környezet biztosítása mellett, anyagi segítségnyújtás.

- a gyermek személyiségét, emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartjuk
- az esélyegyenlőség megteremtése
- életkorának megfelelő személyiségfejlesztése
- felzárkóztató és tehetségfejlesztő programok biztosítása az óvodában töltött időkereten belül
- szociális, egészségügyi, nevelési hiányosságok megszüntetése
- a család segítése, a családdal való együttműködés a gyermek megfelelő fejlődése érdekében
- Az óvoda körzetében élő valamennyi 3 éves, HH/HHH gyermek beíratásra kerüljön.
- Az óvoda körzetében élő valamennyi 3- 6 éves HHH gyermek rendszeresen járjon óvodába, ahol megfelelő minőségű tudatos óvodai nevelő-fejlesztő munkával biztosítjuk a gyermekek iskolai sikerességét, egyenlőesélyét az iskolakezdéshez.
- Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével.
- Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése-a szülői házzal, a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, Szakmai és Szakszolgálatokkal, Általános Iskolákkal, Német Önkormányzattal, Civilszervezetekkel –annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen valósuljon meg.
- Gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása.

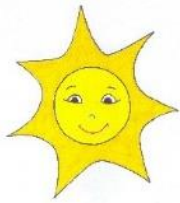
Feladataink:

- A szociálisan hátrányos helyzet felismerése, körül határolása, tünetek elemzése.
- Kiemelten foglalkozunk azon területek fejlesztésével, amelyek az átlagnál lassúbb fejlődést, vagy nagyfokú lemaradást mutatnak.
- A szülők megnyerése az együttműködésre.
- A gyermek folyamatos figyelemmel kísérése
- Speciális pedagógiai ismeretek, sajátos törődés alkalmazása megfelelő szakemberek bevonásával

9.3. Pedagógiai feladataink

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramot az adott évre, konkrét tevékenységeket jelölve a felelőssel együtt.
- A nevelési év elején tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi tevékenységről, fogadóórájáról, arról, hogy probléma esetén milyen óvodán kívüli gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeket kereshetnek fel.
- Munkájáról évente egyszer írásban beszámol a nevelőtestületi értekezleten, illetve tevékenységéről folyamatosan tájékoztatja az igazgatót.
- Folyamatosan kapcsolatot tart általában és konkrét esetekben a nevelési tanácsadóval, a gyámhatósággal, a pártfogókkal, nevelőszülői felügyelőkkel, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel és segítőkkel.
- Részt vesz a városi gyermekvédelmi munkaközösség foglalkozásain.
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelemmel kapcsolatos jogszabályok változását, a helyi önkormányzat kapcsoló rendeleteit és ezt a vezető óvónő és a kollégái tudomására hozza.
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusok között.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett, hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket. Feljegyzi a nyilvántartásban a gyermekekkel, illetve a családdal kapcsolatos intézkedéseket és azok eredményességét. Folyamatosan ellenőrzi a nyilvántartásba vétel, illetve a megszűnés okait.

-
- Elősegíti a csoportban dolgozó óvodapedagógusok felderítő tevékenységét. Szükséges esetekben családlátogatást végez a csoport óvodapedagógusaival.
 - Tanácsot ad egyes gyermekek érdekében teendő intézkedésekről.
 - Javaslatot tesz a különböző segélyezési formákra, segít a segélykérelmek, a környezettanulmány elkészítéséhez
 - Részt vesz a gyermekvédelmi munka intézményi ellenőrzésében, értékelésében.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén óvó-, védőintézkedésekre javaslatot tesz.
- Az új óvodások befogadását elősegíti, beilleszkedésüket az adott csoportba a lehető legzökkenőmentesebbé teszi.
- A gyermekeket és családjukat a lehetőségekhez képest minél jobban megismeri.
- A problémákat, a hátrányos helyzet és a halmozottan hátrányos helyzet okozta tüneteket, az okokat felismeri, és ha szükséges, ehhez szakember segítségét kéri.
- A gyermek fejlődésének nyomon követése, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazása.
- A felzárkóztatást megszervezi.
- Tehetség gondozás megvalósítása illetve elősegítése.
- Az integrált nevelés elősegítése a gyermekek problémái szerinti foknak megfelelő ellátási formában.
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén jelzi a hiányzást.
- A szülővel való együttműködő kapcsolat kialakítása, a szülői szerep eredményesebb betöltésének elősegítése.
- A prevenció minden gyermekre történő kiterjesztése.
- Praktikus ismeretek, életvezetési tanácsok nyújtása.
- Mintaadás a családi életre és egészséges életmódra nevelésben.
- Gyermekvédelmi felelős tájékoztatása – információadás.

Óvodánkban a következő tevékenységekkel segítjük elő a gyermekvédelem hatékonyságát:

- Rendszeres családlátogatások
- Szülői értekezletek

-
- Nyílt napok
 - Kerekasztal beszélgetések
 - Szülői klub
 - Fogadóórák
 - Munkadélutánok

Az igazgató feladatai:

- A gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése.
- A nevelő és oktató munka biztonságos feltételeinek megteremtése.
- A gyermekbaleseteket előidéző okok feltárása és megelőzése.
- Kapcsolatot tart a védőnővel
- Hátrányok és veszélyhelyzetek megszüntetése, kompenzálása.
- Kapcsolattartás a gyermekjóléti szolgálattal, gyermekbántalmazás esetén gyermekjóléti szolgálat értesítése.
- Ellenőrzi az ételt minőségileg és mennyiségileg.
- Minden gyermek bekerüljön az óvodába, abban az évben, amikor az ötödik életévét betölti.

Segítségnyújtás módjai:

- Anyagi

A gyermekétkeztetés során az intézményi térítési díj **100%-át normatív kedvezményként** kell biztosítani (a továbbiakban: ingyenes étkezés) az **óvodai nevelésben** részesülő gyermek után, ha:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- tartósan beteg vagy fogyatékos, vagy olyan családban él, amelyben tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek,
- olyan családban él, amelyben a szülő nyilatkozata alapján az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval, munkavállalói, egészségbiztosítási és nyugdíjjárulékkal csökkentett összegének 130%-át,
- nevelésbe vették. Gyvt. 151.§ (5)

- Nevelési

A gyermekekkel való tevékenységek során kialakítjuk a megfelelő szokás-, szabály-, viselkedési formákat, stb.

A speciális nevelési helyzetek megoldására tanácsokkal látjuk el a szülőket.

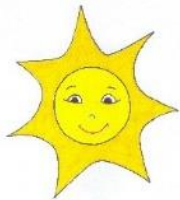
Gyermekvédelmi feladataink hatékony ellátása érdekében kapcsolatot tartunk:

- a Gyámügyi Hivatallal
- Szociális Irodával
- Pálos Károly Családsegítő Szolgálattal
- Gyermekjóléti Szolgálattal, TEGYESZ-szel
- Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szombathelyi tagintézménnyel
- Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsággal
- Gyermek ideggondozóval
- Városi pszichológussal
- Aranyhíd Nevelési, Oktatási és Integrációs Központtal

Mindent megteszünk annak érdekében, hogy a rászoruló gyermekek körülményeit javítsuk, illetve minél előbb megszüntessük hátrányaikat.

9.4. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek

Az Nkt. értelmében a *gyermek* abban az évben, amelynek augusztus 31. napjáig a harmadik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától legalább napi négy órában óvodai foglalkozáson vesz részt, azaz tankötelessé válik. A szülő kérelme alapján (általános esetben a tárgyév április 15. napjáig kell benyújtani) a gyermek jogos érdekét szem előtt tartva, annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek a negyedik életévét betölti, különös méltánylást érdemlő esetben, újabb kérelem alapján annak az évnek az augusztus 31. napjáig, amelyben a gyermek az ötödik életévét betölti a felmentést engedélyező szerv felmentheti az óvodai foglalkozáson való részvétel alól, ha a gyermek családi körülményei, sajátos helyzete indokolja. Ha az eljárásban szakértőt kell bevonni, akkor tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében az Eütv. 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban, vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos rendelhető ki. Fontos, hogy a tartós gyógykezelés alatt álló gyermek esetében a kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható. Abban az esetben, ha a tartós gyógykezelés alatt álló gyermeket a felmentést engedélyező szerv az óvodai foglalkozáson való részvétel alól felmentette,

az óvoda szükség szerint a szülő részére tanácsadást, konzultációt biztosít, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányítja a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

9.5. Az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermekek speciális ellátása

Óvodánk eddig is felvállalta az inzulinfüggő cukorbetegségben szenvedő gyermekek ellátását, mely külön kötelezettséget ír elő az intézményekre, melyet továbbra is nagy felelősséggel kell megvalósítanunk. Az óvoda igazgatója – az ellátás megszervezésével összefüggésben – előírhatja:

- a) szükség szerint vércukorszint mérését
- b) napi, rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel
- c) az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadása (Nkt. 62.§ (1)).

Az intézmény alkalmazottjának a speciális ellátásban a feltétele:

- a) munkaköri és végzettségi minimumfeltétel
- b) szakmai továbbképzés sikeres elvégzése
- c) munkavállaló nyilatkozata a feladat ellátásáról

Az 1-es típusú diabéteszsel élő óvodai nevelt gyermek intézményi speciális ellátását diabmentor végzettséggel rendelkező alkalmazott végzi, aki diabéteszi ellátási pótlékra is jogosult.

10. AZ ÓVODÁNK KAPCSOLATAI – EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁINK

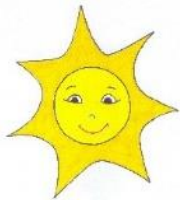
A társadalmi és gazdasági változásoknak megfelelően kell, hogy alakuljon és fejlődjön az óvoda nyitottsága. Az eredményes munkavégzéshez nélkülözhetetlen a jól működő kapcsolatrendszer kiépítése.

Óvodánk szeretne együttműködni környezetével, ezért a kapcsolatalakításban kezdeményező szerepet vállal.

A kapcsolatokat a nevelési céloknak, feladatoknak alárendelve kezdeményezi, tervezi, szervezi meg.

Óvodánk kapcsolatai a következők:

- család

-
- iskola
 - Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata
 - Szombathely Megyei Jogú Város Német Önkormányzata
 - Szakmai szolgáltató intézetek:
 - NYME Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ
 - Vas Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Szombathelyi Tagintézménye
 - Vas Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága
 - Művelődési intézmények: Mesebolt Bábszínház, Képtár, Gyermek Háza, Oladi Művelődési és Ifjúsági Központ, Művelődési és Sportház
 - Egészségügyi intézmények
 - Sportintézmények

Család - óvoda

Óvodai nevelésünkben a legerősebb az intézmény és a család kapcsolata. Nevelésünk a családi nevelésre épül. A családban és az óvodában nevelkedő gyermekért mind a két környezet felelős. Az együttműködést jó partnerkapcsolatban tudjuk megvalósítani, melynek alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás.

Ennek érdekében fontos, hogy az óvónő tájékoztassa a szülőket arról, hogy mi történik az óvodában. Ismerje meg a családok életmódját, a gyermekek helyét a családban.

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái

- nyílt nap
- fogadóóra
- csoportos találkozások: szülői értekezlet

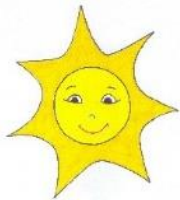
közös munkadélutánok

egyéni beszélgetések

Óvoda - iskola

Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola munkájának összehangolását.

Tartalmi együttműködést óvodánk nevelőtestülete a Szombathelyi Bercsényi Miklós Általános Iskolával, a Szombathelyi Reguly Antal Nyelvoktató Nemzetiségi Általános Iskolával és a

Szombathelyi Zrínyi Ilona Általános Iskolával folytat. Együttműködésünkben a kölcsönös bizalom, egymás munkájának megbecsülése, megismerése dominál.

Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk, hogy a leendő elsősztályos tanítónők minél teljesebb képet kapjanak óvodánk mindennapi életéről. Megismerjék nevelőmunkánk folyamatát, eredményeit.

Kapcsolattartás formái:

- óvodalátogatás
- iskolalátogatás
- közös ünnepély, programok
- szakmai tapasztalatcsere
- megbeszélések

Óvoda – Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata

Óvodánk kapcsolata mindkét fél részéről korrekt, napi szinten együttműködő.

Biztosítja a zavartalan működés feltételeit.

A fenntartó által meghatározott elvárásoknak igyekszünk megfelelni.

Szakmai munkánk tervezésénél figyelembe vettük az Önkormányzat oktatáspolitikai koncepcióját.

Ez a koncepció határozza meg szakmai munkánk tervezését.

Kapcsolattartás formái

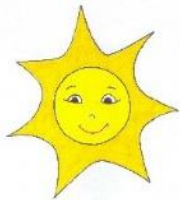
- látogatás
- megbeszélés
- éves beszámoló készítése

Szombathely Megyei Jogú Város Német Önkormányzata - Óvoda

Együttműködő a kapcsolatunk a német önkormányzattal is.

A kapcsolatot az intézmény igazgatója és a német nemzetiségi csoportban dolgozó kolléganők tartják. A német önkormányzat lehetőséget biztosít szakmai továbbképzésekre a hatékony munkavégzés érdekében.

A német önkormányzat által szervezett kulturális rendezvényeken a gyerekek életkorának megfelelő programokkal veszünk részt.

Óvoda - szakmai szolgáltató intézmények

Az ELTE Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ szakmai szolgáltatásait igénybe vesszük.

Kollégáink közül folyamatosan többen vettek részt és vesznek részt az általuk, szervezett továbbképzéseken. Rendszeresen látogatjuk a könyvtárat.

Együttműködési megállapodás alapján anyanyelvi bázis óvodai feladatokat látunk el.

Vas Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Szombathelyi Tagintézménye

Kapcsolattartásunk napi szintű, folyamatos. A problémás esetekben kérjük a gyermekek vizsgálatát. A fejlesztésre szoruló gyermekek esetében a tapasztalatokat megbeszélve együttműködünk a Nevelési Tanácsadó szakembereivel.

Vas Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Megyei Szakértői Bizottsága

Mivel intézményünk sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésével is foglalkozik, különösen fontos e bizottsággal való kapcsolattartás.

Együttműködünk a Tanulási Képességet Vizsgáló Bizottság szakembereivel az integrált nevelésben résztvevő gyermekek esetében.

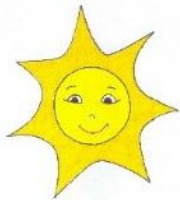
Alkalmi megbeszéléseket folytatunk e gyermekek fejlesztése érdekében a Tanulási Képességet Vizsgáló és Rehabilitációs Bizottság szakembereivel, a gyógypedagógiai koordinátorral.

Továbbképzéseken veszünk részt.

Művelődési intézmények által kínált programokból a gyermekek érdeklődésének és életkorának megfelelően válogatunk.

Fontosnak tartjuk gyermekeink művészeti nevelésében ezen intézmények értékközvetítését.

Bábelőadások, zenés, prózai színpadi produkciók élvezetes előadása megalapozza a leendő színházi nézőközönséget.

Kapcsolataink gyermekeink testi, lelki egészségének védelmében:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása megfelelő szakemberek, orvos, védőnő, bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – óvodánk számára fontos feladat. Szombathely a segítség városa programhoz kapcsolódva az alkalmazottak 85%-a elsajátította az újra élesztés technikáját. A programsorozat által felkínált lehetőségeket kihasználjuk.

11. ÓVODÁNK HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI ÉS EGYÉB RENDEZVÉNYEI

Az óvodai ünnepek, a közös rendezvények az együttműködés legfontosabb színterei. Jó lehetőséget teremtenek a kevésbé aktív és nagyon elfoglalt szülőkkel való találkozásra és elbeszélgetésre.

Az ünnepek kiemelik az ünnep résztvevőit a hétköznapokból és ezáltal nagyobb aktivitásra ösztönöznek.

A gyermekközösséggel kapcsolatos hagyományok:

- közös megemlékezések a gyermekek születésnapjáról,
- ajándékkészítés anyák napjára, kicsik fogadására, a gyermekek születésnapjára,
- óvodai ünnepélyek, rendezvények megtartása

Mikulás, Karácsony, Húsvét, Farsang

Anyák Napja minden korcsoportban

Gyermeknap csoportonként vagy közös szervezésben

Évzáró műsor, gyermekek búcsúztatása az óvodai nagycsoportokban

Kirándulások

- népi hagyományok ápolása
 - jeles napokhoz kapcsolódó szokások
- napi életünkkel kapcsolatos intézmények, üzemek, szűkebb és tágabb környezetünk megfigyelési lehetőségeinek megszervezése
- Nemzeti ünnepeink: március 15.

Az óvoda - család közös rendezvényei:

- munkadélutánok
- kirándulások

-
- múzeumlátogatások
 - sportprogramok
 - szalonnasütés
 - kulturális programok

Az ünnep pedagógiai szempontból már az előkészület időszakában is sok lehetőséget ad a gyermekek tevékenykedtetésére, ötletek kidolgozására, önálló elképzelések megvalósítására.

Az ünnepek, azok előkészületei, kitűnő lehetőségek a közösségi érzések alakítására, a kooperáció és a kommunikáció gyakorlására.

12. NÉMET NEMZETISÉGI ÓVODAI NEVELÉS

Német nemzetiségi feladatok

A német nemzetiségi csoportok szervezésénél figyelembe vesszük a nemzetiség óvodai nevelésének irányelvének szabályait: az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja. Az óvodai nevelés tevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül, a hangsúly a német nemzetiségi nyelv fejlesztésén van.

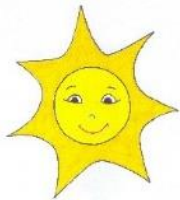
Óvodánkban a német nemzetiséghez tartozó gyermekek nevelése, anyanyelvi oktatása önálló nemzetiségi csoportokban folyik.

A nyelvsajátítás tartalmát a nemzetiségi kultúrkinés és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) vett anyagok és a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek adják.

A mindenkori gyermekcsoport nyelvismeretének fejlettsége határozza meg a német nyelv fejlesztésének ütemét óvodába lépéskor. A későbbiekben a német-anyanyelv fejlesztésére kerül mindinkább a hangsúly.

Nyelvsajátítással párhuzamosan a nemzetiségi identitás kinyilvánítása:

- A nemzetiségi jelleget bemutató ízléses dekoráció
- Kapcsolattartás a nemzetiségi önkormányzattal
- A szülők naprakész tájékoztatása a nemzetiséggel kapcsolatos eseményekről, rendezvényekről
- Aktív részvétel a nemzetiség rendezvényein

Célunk:

Érzelmi síkon, élménynyújtás segítségével képessé teszi a gyermekeket Nyelvi kompetenciák elsajátítására.

Feladataink:

- játékos cselekvésben, az óvodapedagógus és a gyermek kölcsönös egymásra ható tevékenysége során, spontán és irányított módon a német nyelv iránti érdeklődés felkeltése,
- olyan nyelvi atmoszféra megteremtése, ahol a gyermekek bátran megnyilatkoznak, kérdeznek, beszédkedvük fokozódik
- a német nyelv fonetikai jellemzőinek megfelelő nyelvi minta adása
- pozitív érzelmek felkeltésével a nemzetiség kultúrájához, hagyományaihoz fűződő pozitív viszony kialakítása, ápolása
- az újdonság iránti nyitottság és a különbözőség elfogadtatásával a gyermekek toleranciájának mélyítése,
- a német nyelvterület ünnepeireinek megismertetése,

Nyelvelsajátítási formák, módszerek: játék, felfedezés, cselekvés, alkotás, megfigyelés, utánzás

A fejlesztés tartalma

Meghatározott tevékenységi formákban, elsősorban a játék keretein belül valósul meg a nemzetiségi nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeinek felhasználásával.

Naponta ismétlődő játékokhoz, munka és valamennyi tevékenységi körhöz kapcsolódó kifejezések, nyelvi minták rendszeres alkalmazása.

- udvariassági formák
- játékok megnevezése
- tisztálkodással kapcsolatos eszközök, kifejezések, testrészek megnevezése
- öltözködéssel kapcsolatos kifejezések, ruhadarabok megnevezése
- asztalterítés, étkezéssel kapcsolatos eszközök, ételek megnevezése
- pihenés kifejezései
- szabadban szervezett megfigyelések, tapasztalatszerzés

-
- tevékenységek megnevezései
 - születésnap megünneplése
 - mozgással kapcsolatos kifejezések

A nyelvre jellemző ritmust, zeneiséget, sajátosságokat legtisztábban a népi kultúrkincs őrzi.

- 8-10 mondóka, vers
- 10-12 népi gyermek játékdal
- 3 műdal
- 5 kommunikációs játék
- 3-4 magyarul is ismert és kedvelt mese feldolgozása dramatikus játékkal, bábozással.

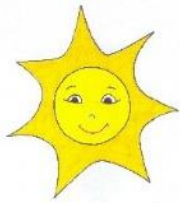
A gyermekek egész valójukkal, valamennyi érzékszervükkel részt vesznek a beszédhelyzetekben, s így a megismert nyelvi szerkezetek jobban elmélyülnek. Fokozottabban szükséges az óvónő metakommunikációs eszközeinek tudatos alkalmazása. A német nyelvi nevelés és tanulás a kétnyelvű csoportban komplex módon valósul meg a különböző tevékenységi formákban. (játék, munka jellegű tevékenység, külső világ tevékeny megismerése, mozgás, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, éneklés, zenélés, énekes játék, gyermektánc).

A német nyelvterület ünnepei:

- Szüret, terményünnep
- Szent Márton nap
- Mikulás nap
- Advent
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- adott feltételek, adottságok és nevelési koncepció alapján a passzív szókincs számottevő fejlődése
- 3-6 éves gyermek a modell utánzása révén a beszédmegértés fokára jut el

-
- rugalmas hangképző szerveinek köszönhetően játszik a német nyelvre jellemző hangszerrel: fogékony a nyelv zeneiségére, ritmusára
 - pozitív érzelmi viszony alakul ki a gyermekben a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt
 - életkorának és egyéni fejlettségének megfelelően reagál a kommunikációs helyzetekben
 - életkorának és egyéni fejlettségének megfelelően ismeri a kisebbség kultúráját, az innen merített dalokat, mondókákat, játékokat, meséket.

13. EGÉSZSÉGNEVELÉSI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI ELVEK, FELADATOK, TEVÉKENYSÉGEK

13.1. Az egészségfejlesztési feladataink

A gyermekek testi szükségleteinek – levegőzés, pihenés, egészséges táplálkozás – a gyermek természetes mozgásigényének kielégítésével, egészségének, testi épségének védelmével, edzéssel valósítjuk meg, amihez biztosítjuk az optimális biztonságos környezetet.

Óvodánk felvállalta az anamnézis – felvétel közben felderített, ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségek (pl.: cukorbetegség, allergia, asztmatikus tünetek stb.) kezelésére, az alapvető tennivalók

Elsajátítását, (pl.: étrend helyes betartása), az egészségi állapot egyensúlyban tartásához szükséges környezet megteremtését.

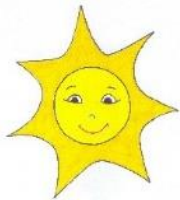
Orvosi vizsgálatra szükség szerint kerül sor, járvány, vagy rendkívüli helyzet esetén. A védőnő a gyermekek személyi higiéniájának ellenőrzését végzi.

A gyermekek testi épségének védelme a balesetek megelőzése, személyi tárgyi feltételek biztosításával, azok folyamatos ellenőrzésével, karbantartásával.

Önmaguk és társaik testi épségének védelmére neveljük a gyermekeinket.

Tavasszal, ősszel a rendszeres kirándulás, télen a korcsolyázás, valamint az úszás biztosítása segítik egészségfejlesztési feladataink megvalósítását.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. Az egészséges gyermek állandóan és élénken mozog. Fejlesztésüket szolgálja a sokfajta mozgásos tevékenység, mozgásfejlesztő játékok, eszközök. Rövidebb - hosszabb ideig tartó mozgásos játékok jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését. A jól szervezett séták, kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek a csoport számára. Légfürdőzés az

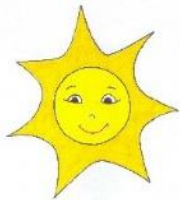

edzés legáltalánosabb formája. A víz edző hatása intenzívebb a légfürdőnél. Figyelembe kell venni a gyermekek egyéni edzettségét és érzékenységét a gyermekek önkéntes részvételét. Az 5-6-7 éves gyermekek vízhez szoktatásához feltétlenül szükség van, ezt segíti a fenntartó támogatásával a nagycsoportosoknak szervezett ingyenes úszásoktatás. A téli száraz időjárás az edzettség szempontjából nagyon fontos. A hóval, a hóban történő játékok, a korcsolyázás kiváló lehetőséget biztosítanak a testi nevelésre.

Kerékpározás, labdázás, rollerezés biztosítása is szolgálja a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését.

13.2. Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek megelőzése

Az óvodás gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve a dohányzás káros hatásaira hívhatjuk fel a figyelmüket, hiszen ők főleg ezzel találkoznak a mindennapok során, így ennek káros hatásait képesek megérteni, befogadni. A dohányzás megelőzésében és visszaszorításában jelentős szerep jut az óvodapedagógusoknak és az óvoda technikai személyzetének. Az óvoda felnőtt dolgozói mintát jelentenek a gyermekek számára. Az óvodában a gyermek előtt dohányzó felnőtt nagyobb hatást gyakorol a gyermekekre, mint egyéb szocializációs helyzet, ezért az óvoda dolgozói nagyobb felelősséggel tartoznak személyes példamutatásukért. Az óvoda feladata minden olyan helyzet elkerülése, amely a gyermeknek kedvezőtlen mintaként szolgálhat. A dohányzás megelőzését szolgáló óvodai egészségnevelési tevékenységünk keretében használjuk az Óvodai Dohányzás Prevenációs Programot, mely egyedülálló módszer és eszköztára segítségével hatásosan tudja befolyásolni a gyermekek jelenlegi és későbbi egészségmagatartását, erősíti ellenállásukat a dohányzásra ösztönző, negatív hatásokkal szemben, illetve csökkenti a passzív dohányzás káros hatásainak való kitettségüket. A program 5-6-7 éves gyermekek életkori sajátosságaira épül. Az életkori jellemzők ismeretében és az egyéni eltérésekre építve, az óvodapedagógus döntésétől függ a téma feldolgozása. Az óvodapedagógusok módszertani szabadságára épül a megvalósítást segítő játékok, tevékenységek és alkalmazott módszerek megválasztása is. A fejlesztési időszak végére, a gyermekek várhatóan megfelelő ismeretekre tesznek szert a dohányzással kapcsolatosan, s ezek az ismeretek kedvezően befolyásolhatják későbbi döntéseiket. Az ismeretek folyamatos bővítése, a témához kapcsolódó fogalmak tisztázása, valamint az ok-okozatitényezők feltárása segíthetik a gyermeket a dohányzást helytelenítő attitűd kialakításában.

A program feldolgozása során a témakörök:

- az érzékelés,
- személyiség,
- az egészséges életmód

Ezek értelmezését egy mese (Csiszta mókus négy élete) egyes fejezetei és különböző feladatsorok segítik. A feladatsorok olyan játékok, tevékenységek gyűjteményei, amelyek összefüggésbe hozhatók a dohányzással. A program feldolgozása az óvónő, a gyermek és a szülő kölcsönös együttműködését igényli.

13.3. Bántalmazás és testi erőszak megelőzése

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.

Elhanyagolás: érzelmi elhanyagolás

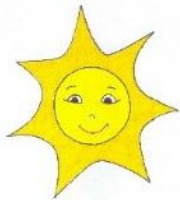
fizikai elhanyagolás

Érzelmi elhanyagolást jelent az érzelmi biztonság, az állandóság, a szeretetkapcsolat hiánya, a gyermek érzelmi kötődésének durva mellőzése, elutasítása, a gyermek jelenlétében történő erőszakos, durva, támadó magatartás más családtaggal szemben.

Fizikai elhanyagolást jelent az alapvető fizikai szükségletek, higiénés feltételek hiánya, a felügyelet hiánya, a gyermek védelmének elmulasztása olyan esetekben, amikor veszélynek van kitéve. Ide sorolható az orvosi ellátás késleltetése, az orvosi utasítások be nem tartása.

A gyermekbántalmazás azt jelenti, ha valaki sérülést, fájdalmat okoz egy gyermeknek, vagy ha a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt - bár tud róla, vagy szemtanúja - nem akadályozza meg, illetve nem jelenti.

Fizikai bántalmazás az a szándékos cselekedet, vagy gondatlanság (így különösen ütés, rázás, mérgezés, égés, fulladás, közlekedési baleset, stb.), amely a gyerek fizikai sérüléséhez, halálához vezet vagy vezethet. Ide sorolható a közlekedés során elkövetett gondatlan veszélyeztetés (gyermekülés hiánya, ittas vezetés, kivilágítatlan kerékpár stb.)

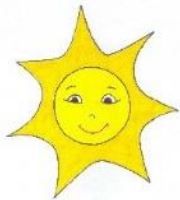
Az érzelmi bántalmazás azt a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmódot jelenti, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ide tartozik a gyermekekben állandó félelemérzet, vagy szorongás keltése, megszegényítés, állandó kritizálás, az érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek szem-, és fültanúja más bántalmazásának

Feladataink:

- Intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk a gyermekjóléti szolgálattól.
- A pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, nevelése. Ezzel összefüggésben kötelessége különösen, hogy közreműködjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.
- A gyermekek szüleit a nevelési év kezdetekor tájékoztatjuk a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős és az óvodai szociális segítő személyéről, valamint arról, hogy milyen időpontban és hol kereshető fel.
- A kisgyermek minden erőszakos cselekvéssel kapcsolatosan "érzékeny". Nemcsak az erős fizikai ingerek okoznak az óvadás gyermeknél egészségkárosodást, hanem az erőszakos cselekmények (brutalitás, vérengzés, gyilkosság) látványa is. Mindezek megelőzésére nem elég a szülőket felvilágosítani, de a védekezés helyes módszereinek alkalmazására sarkallni is szükséges. Ennek megvalósítása érdekében a szülői értekezleteken megbeszélési anyagként alkalmazzuk az erőszakot sugárzó tömeghírközlések, filmek kivédését is.

13.4. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok

Az óvoda berendezése, eszközei csak a baleset megelőzés szempontjai alapján történt vizsgálat után kerülnek használatba, állapotuk folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki. Elsősegély doboz kötelező minden óvodában. Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó

fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőkkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében.

Módszere: a szerepjáték, mesélés, bábjáték, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés.

Védő-óvó előírások: Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő-óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekekkel- az óvodai nevelési év, valamint- szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás stb. előtt ismertetjük a következő védő-óvó előírásokat:

- az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírás,
- a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrások,
- a tilos és az elvárható magatartásforma. A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetjük. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra.

13.5. Fenntarthatóságra nevelés - környezettudatos magatartás megalapozása

Az óvodai környezeti nevelés, alapozó jellegű, így meghatározó szerepet játszik az egyén környezetkultúrájának alakításában. A környezettudatos magatartás kialakításának fő színtere az óvodában a külső világ tevékeny megismerése, mint tevékenységforma. Ez olyan nevelési folyamatot jelent, mely valamennyi nevelési területre kiterjed, azokkal kölcsönhatásban van. A tanulás tartalma, vagyis a tapasztalatok és ismeretek elsősorban a gyermek közvetlen társadalmi-, természeti környezetéből származnak. Magukba foglalják azokat a magatartási formákat, viselkedési szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat is, amelyek kialakítása ebben az életkorban kívánatos. Környezetvédelemhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása óvodás korban elengedhetetlen.

Célunk: olyan környezettudatos szemléletmód megalapozása, amely hozzájárul a környezetvédelméhez a szűkebb és tágabb környezet megóvásához.

Feladatunk:

-
- esztétikus környezet kialakítása, fenntartása
 - tisztaság megőrzése
 - szelektív hulladék gyűjtés népszerűsítése
 - egészséget károsító hulladék (szárazelem) gyűjtése

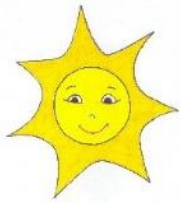
13.6. A környezettudatos magatartás megalapozásának szinterei

- A környezeti nevelés nem korlátozódik a csoportszobán belüli foglalkozásokra, hiszen áthatja az óvodai élet egészét
- Természet közeli foglalkozások
- Természeti ünnepek –hagyományőrzés
- Természetes és mesterséges környezetben végzett vizsgálódások és megfigyelések
- A megismerés módszerei: megfigyelések, vizsgálódások, mérések, modellezések.
- Mindennapi tevékenységek a környezettudatosságra nevelésben:
 - o ismerkedés a szelektív hulladékgyűjtés, az elemgyűjtés, a komposztálás, a gyógyszerkezelésszabályaival
 - o újra felhasználási ismeretek, papírgyűjtési akciók, víztisztítás lehetősége, termények részeinek felhasználása, napkollektorok megfigyeltetése, légszennyezés-tűzgyűjtés, stb.
- Megfigyelő séták alkalmával megfigyeljük a rombolás környezetkárosító hatását
- Környezetvédelmi akciókba bekapcsolódás(pl.:papírgyűjtés, szemétyűjtés).
- A szülőkkel történő közös tevékenységek által a család környezethez való viszonyulását is formáljuk.
- A „Zöld ünnepek” közös ünneplése

13.7. Az óvodai környezeti nevelés elvek

Környezettudatosság elve

- Magatartás megalapozása
- A gyermek életkorának megfelelő természeti-, emberi-,és tárgyi környezetből szerzett tapasztalatok, melynek birtokában biztonságosan eligazodik az őt körülvevő világban.
- A gyermekek gondolkodásának, felfogásának megalapozása, rajtuk keresztül a szülők szemléletmódjának alakításában.

• A természet saját élményű megismerésén keresztül azt szerető, tisztelő, értékeit megbecsülő, védő emberekké váljanak.

• Képesek legyenek viselkedésformájukban az érték közvetítésre

Fenntarthatóság elve

Fenntarthatóságértelmezése az óvodai nevelésben:

• Út a jövőhöz a környezettudatos neveléssel, a környezeti kultúrára neveléssel

• Komplex tapasztalatszerzés, ökológiai szemlélet fejlesztése

A gyermekek világhoz való viszonyát az anyagi javakhoz való viszonyulásuk is alakítja.

• Tudatosítjuk, hogy az

o élelmiszert meg kell becsülni, hiszen mások sok munkával állítják elő (foglalkozásokkal ismerkedés)

o Rámutatunk, példákat keresünk a pazarlás következményeire: vízhasználat, energia, mértéktelen fogyasztás, stb.

Biológiai és társadalmi sokféleség elve

• Emberi és állati jogok tiszteletben tartása

• Egymás mellett éléshez szükséges toleráns magatartási normák alapozása, fejlesztése

Harmónia a természeti-, épített-, szociális környezettel

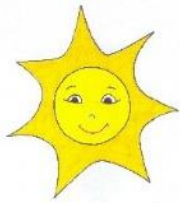
• Olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása, melyek a környezettel való harmonikus együttéléshez szükségesek és a családok környezettudatos életviteléhez hozzájárulnak.

• Természeti-, épített-, szociális környezet óvása, fejlesztése

• A tárgyak tiszteletét az előállítási munkafolyamatok megismertetésével, játékok javításával, tárgy-eszköz létrehozásával (reprodukció) segítjük elő.

Helyi értékek átörökítésének elve

• Szűkebb társadalmi-természeti környezetben kialakított vagy kialakítandó értékek őrzése: pl. reform-étkeztetés, faültetés, madárvédelem, energiatakarékosság.

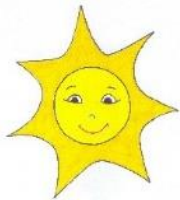

Feladatunk a környezeti-és környezettudatos nevelés megvalósításában:

- Környezettudatos magatartás alakítása modellértékű viselkedéssel, környezet tisztelete iránti megnyilvánulásokkal
- Biztosítjuk a gyermeknek a körülvevő világ megismerésében a közvetlen megfigyelést és tapasztalatszerzést, összefüggések megláttatását, sokszínű tevékenységen, kooperatív együttműködésen keresztül, amelynek alapja a játék
- Megfigyelő kommunikációs képesség és együttműködő készség fejlesztése, észrevételeik megfogalmazására ösztönzés, meghallgatásuk
- Biztosítunk sokféle lehetőséget újabb felfedezésre, ösztönző tapasztalatszerzésre, közben fejlődik a gyermekek megfigyelő-, gondolkodási, a beszédmegértő és nyelvi kifejezőképességük, formálódik társas kapcsolatuk.
- Törekszünk a természet szépségének megláttatására, alapozza meg a természet iránti vonzódásukat.
- A természet épített értékeinek felismertetése lakóhelyi és tágabb környezetben, védelmük tudatosítása (szobrok, hidak, épületek –emberi munka értéke)
- A gyermekek világhoz való viszonyát a későbbiekben meghatározza az anyagi javakhoz való viszonyulásuk. Tudatosítjuk, hogy az élelmiszert meg kell becsülni, hiszen mások sok munkával állítják elő.
- A megteremtett, előállított tárgyak, eszközök tisztletét játékok javításával, valamilyen tárgy létrehozásával segítjük elő.
- Elutasítjuk a helytelen magatartást szűkebb –tágabb környezetünkben.
- Teremtsen feltételeket a pazarlás következményeinek felismertetésére, fejlessze a gyermekek ok-okozati gondolkodását, helyzetfelismerését.

Kapcsolata más nevelési területekkel

- **A külső világ tevékeny megismerésével**, mert a természeti, társadalmi környezetből a gyermek sok ismeretet szerez, elsajátít
- **Verselés, meséléssel** hozzá kapcsolódó versek mondogatása, mesék bemutatása
- **Játékkal**, mert megjelennek benne a gondozás során elsajátított tevékenységek.

/szerepjáték/

- **Mozgással**, mert ez önmagában is egészséges életmódra nevel.

14. ALAPFELADATON TÚLI SZOLGÁLTATÁSOK

Térítés nélküli szolgáltatások:

- Vas Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szombathelyi Tagintézménye által alkalmazott logopédus hetente két és/vagy három alkalommal foglalkozik az 5-6-7 éves beszédhibás gyermekeinkkel.
- Az óvodában a szülők igénye szerint, az óvónőnek nevelési év elején leadott jelentkezés alapján lehetőséget biztosítunk arra, hogy egyházi jogi személy hit- és vallásoktatást szervezzen.
- Hit- és vallásoktatás az óvodai neveléstől elkülönülten szervezhető. Az óvoda biztosítja a hit- és vallásoktatáshoz szükséges tárgyi feltételeket, a helyiségek rendeltetésszerű használatát és a működéshez szükséges feltételeket.

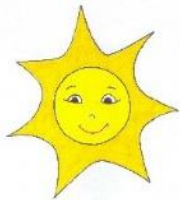
Egyéb óvodai szolgáltatások

Nevelésen kívüli szolgáltatásokat Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének határozata értelmében szervezünk a szülők és gyermekek igényeinek megfelelően. Ezekről a szolgáltatásokról a szülők a nevelési év első szülői értekezletén kapnak szóbeli tájékoztatót és írásos értesítőt. A szülők eldönthetik, hogy mely szolgáltatást veszik igénybe gyermekeik számára.

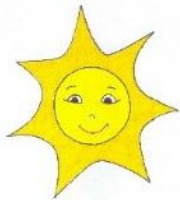
- **Térítéses szolgáltatások:** idegen nyelvtanítás, zeneovi, korcsolyaoktatás, óvodai úszásoktatás, gyermektánc és időszakos gyermekfelügyelet
- **Térítés nélküli szolgáltatás:** úszás, ovifoci

15. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása nevelési alapelveinkben és értékeinkben rejlik, miszerint minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Intézményünk óvodapedagógusainak alapvető feladata, hogy az ellátott gyermekek hozzájussanak mind ahhoz, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

-
- Az átlagtól pozitív irányba eltérő gyermekek képességeinek kibontakoztatása, fejlesztése tehetséggondozás
 - A körzetben élő valamennyi hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermek hároméves korban történő beóvodázásához az érintettek felkutatása a Gyermekjóléti Szolgálat segítségével
 - Az óvodába jelentkező valamennyi halmozottan hátrányos helyzetű gyermek felvétele, a minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása érdekében
 - A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek csoportokba történő arányos elosztására törekvés
 - Az eredményesebb, zökkenőmentesebb beszoktatás érdekében lehetőség szerint a „testvérek”, ismerősök egy csoportba kerülésének lehetővé tétele, az anyás beszoktatás biztosítása
 - A hátrányos helyzetű gyermekek számára valamennyi őket megillető kedvezmény biztosítása
 - A Gyermekjóléti Szolgálattal napi kapcsolat kialakítása, közösen keressük a megoldásokat a problémák kiküszöbölésére
 - A hátrányos helyzetű gyermekek szüleivel való új együttműködési formák keresése, az együttműködési lehetőségek kiszélesítése (szülők iskolája....)
 - A Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai felé jelzés a hátrányokról, képességbeli hiányosságokról
 - Az aktuális állapot megállapítása során feltárt hiányosságok terápiás kezelése
 - Korszerű óvodapedagógiai módszerek a gyermekek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása
 - A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egyéni fejlettségének, szükségleteinek megfelelő pedagógiai eszközökkel, módszerekkel a hátrányokból eredő lemaradások ellensúlyozása, egyéni képességfejlesztés
 - Valamennyi óvodai „szereplővel” a másság elfogadtatása
 - Egymás kölcsönös elfogadásán és tiszteletén alapuló nevelőpartneri viszony kialakítása, család-orientált szemlélet kialakítása
 - Az óvoda igazgatója felelős azért, hogy a kolléganők tudatában legyenek az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsák a diszkriminációmentes nevelést, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden

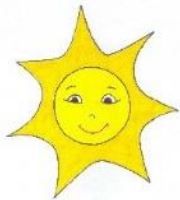
alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programokon részt vegyenek.

15.1. Intézményi esélyegyenlőségi feladatok

- ✓ szegregáció-mentes csoportszervezési gyakorlat további fenntartása,
- ✓ a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek csoportbeli összetételére, arányának kiegyenlítetttségére való odafigyelés,
- ✓ az intézményben folyó pedagógiai munka során a hátrányos helyzetű gyermekek szociális hátrányainak kompenzálása, egyéni differenciált fejlesztéssel az eredményes felzárkóztatás elősegítése, esélyegyenlőségük előmozdítása,
- ✓ a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai programokba történő bevonása, aktív részvételük biztosítása,
- ✓ a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek hozzásegítése a számukra kínált támogatások eléréséhez, a kedvezmények igénybevételehez
- ✓ a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek eredményes neveléséhez az alapvető feltételek megteremtése,
- ✓ korszerű, differenciáló módszertant és a kulcskompetenciák fejlesztését célzó programok alkalmazása,
- ✓ a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek támogatása érdekében nyitott és együttműködő partneri viszony kialakítása a gyermekek szüleivel

15.2. Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell

- ✓ a teljesítmények értékelése során
- ✓ az óvodai ellátáshoz kapcsolódó szolgáltatások biztosítása és igénybevétele során
- ✓ gyermeki jogok gyakorlása során
- ✓ az óvodai ellátással összefüggő juttatásokhoz való hozzáférés során
- ✓ az óvoda feladata az is, hogy a tehetségígéretes és képességeihez viszonyítva rosszul teljesítő gyermek részére segítséget nyújtson
- ✓ érvényesíteni kell az óvodai nevelésben való részvétellel összefüggő jogviszony megszüntetése során
- ✓ a gyermek csoportban való elhelyezése során

- ✓ szülői igény esetén vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön

16. NEVELÉSI PROGRAMUNK VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Gondozáshoz szükséges:

Testápolás

Törölközők, szappan, wc papír, fésűk, papír zsebkendő, fogmosó pohár, ruhakefék, sárkefék

Étkezés, táplálkozás

Evőeszközök, asztalterítők, tálak, tányérok (különböző méretben), üvegpoharak, kancsók, vágódeszka, szalvéta

Pihenés, alvás

Fektetők, lepedők, takarók, takaró huzat

Egészségfejlesztési feladataink, mindennapi edzés

Lásd a mozgásfejlesztés címszó alatt.

Értelmi fejlesztés- nevelés megvalósításához szükséges eszközök

Tükör, GMP teszt, anyanyelvi készlet, szakirodalom, könyvek, képek, csoportszoba berendezési tárgyai, csoportban lévő játékeszközök. Felhasználjuk még az ének – zene, énekes játék, vers, mese és a külső világ tevékeny megismeréséhez szükséges eszközöket.

Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez szükséges eszközök

Mozgásfejlesztés

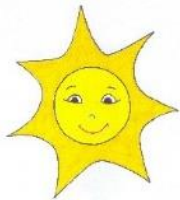
Nagymozgás fejlesztés

Tornaszőnyeg, földre fektethető létra, tornapad, különböző méretű karikák, tornaszámoly, gyermektakaró, tinikondi, egyensúlyozó tölcser, Wesco táska, cath ball, különböző méretű labdák, szigetelő szalag, síp, dob, fejlesztő szoba játékeszközei, berendezési tárgyai, pingpong labda, papír tálca, babzsák, fejdísz, fejlettség mérő lapok.

Finommotorika fejlesztése

Gyurma, gyurmatábla, zsírkréta, színes ceruza, papír, szalvéta, rajzlap, színes karton, origami lapok, gyermek olló, vízfesték, tempera, ecset, ecsettál, különböző anyagok (pl.: homok, liszt), műanyag flakonok, különböző építőjátékok, gombfoci játék, gombok, különböző nagyságú elemekből álló puzzle játékok, fogvájó, gyufásdoboz, gyöngyfűző, formaberakó játékok, pálcikák, korongok, képeskönyvek, leporellók, tüskés labda, színes rudak készlete, befűző játékok, mágneses puzzle

Óvodai Pedagógiai Program

játékok, horgász játék, Ravensburger puzzle, szívárványos kocka építő játék, alumínium huzal, „Kody” játék, képeslapok, „Hama” gyöngykirakó, számítógép, rajzsablonok, hurkapálca, boríték, szivacs labda, fonalak, szívószálak.

Testséma fejlesztés

Tükör, baba, madártoll, „varázspálca”, testrészekből összeállítható papírbaba, boríték, öltöztető papírbaba, jelölő szalag, filctoll, zsírkréta, ceruza, papír, csomagolópapír, kendő, érzékszervek funkciójának megismerését célzó tárgyak (ánizsmag, széndarab), léggömb.

Térészlelés fejlesztése

Fejlesztőszoba játékeszközei, berendezési tárgyai, Pötyi játék, pálcikák, korongok, dobozok, mágneses tábla, zsírkréta, ceruza, papír, lyukas számlépcső játék, képek, jelölő szalag, filctoll, téri orientációs fejlesztő lapok.

Percepció fejlesztés

Vizuális percepció fejlesztése

Elemlámpa, különböző méretű tükrök, fejlesztő szoba játékeszközei, zsírkréta, papír, ceruza, képes memória játékok, dominó játékok, színes korongok, pálcikák, gyöngyök, színes rudak készlete, készségfejlesztő játékok, minimat készlet, mágneses tábla, Pattern Blocks fajáték, Ravensburger fejlesztő játékok, lottó játék, színdominó, Wesco táska, klipp-klapp lük, bandolinó játék, Ravensburger puzzle, anyanyelvi készlet, okos kocka, formák és testek fejlesztő játék, logikai játék, kiválasztó doboz, többdimenziós fa puzzle, számítógép, festék, ecset, ecsettál.

Auditív észlelés fejlesztése

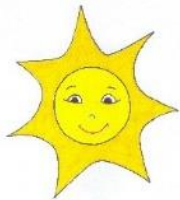
Hangszerek, síp, fejlesztő szoba játék állatai, autói, repülői, ceruza, papír, papírzacskó, selyempapír, magnó, hangkazetták.

Tapintásos észlelés fejlesztése

Gyurma, gyurmatábla, képkirakó, formaberakó játékok, fejlesztő szoba játékei, eszközei, érzékelő zacskó, plüss játékok.

Verbális fejlesztés

Fejlesztő szoba berendezési tárgyai játékei, képeskönyvek, leporellók, képek, képeslapok, zsírkréta, ceruza, szívószál, pohár, szappan, tempera, pingpong labda, vatta, madártoll, tükör, kiválasztó doboz, zsákbáb, síkbáb, állatok- növények-, közlekedés világa, GMP teszt, okos kocka. Ide tartoznak a mozgás-, testséma-, percepció fejlesztés valamennyi eszközei.

Tevékenységekhez szükséges

Gyakorló játék

Csoportszoba berendezési tárgyai (asztal, szék, pad), különböző nagyságú, színű, formájú, anyagú építőkockák, babaedények, poharak, húzogató autók, vonatok, állatok, babák, macik, babakocsi, papír, ceruza, zsírkréta, festék, gyurma, lisztgyurma, homok, kavics, ősszel összegyűjtött természetes anyagok.

Építő-konstruáló játék

Különböző nagyságú, színű, formájú, anyagú építőkockák, duplók, legók, különböző méretű, színű, anyagú összerakó, építő játékok (tüske, babilon, Öcsi, Gabi, csillagépítők), befűző játékok, gyöngyfűző játékok, gyöngykirakók, formaberakó játékok, (különböző méretű, színű, anyagú), Ravensburger játékok, Ravensburger puzzle, Pattern Blocks fajáték, dominók, párkeresők (ellentét pár, szín pár, árnyképek), többdimenziós fa puzzle, origami hajtógató lapok, pötyi kirakó, kiválasztó doboz, színes rudak készlete, pálcikák, korongok, homokozó készlet, lottó játék.

Szerepjáték

Babakonyha berendezési bútorai, babakonyhai edények, tányérok, poharak, evőeszközök, terítők, konyharuhák, kendő, kötény, kiegészítő kellékek (lisztgyurmából sütemény, torta, zöldségfélék), játék tűzhely, vasaló állvány, játék mérleg, játék pénz, kosarak, babák, macik, plüss játékok, babaruhák, takarók, bababútorok, babakocsi, tolóka, orvosi köpeny, sapka, orvosi táska, lepedő, játék telefon, szerszámok, autók, közlekedési játékhöz táblák.

Szabályjáték

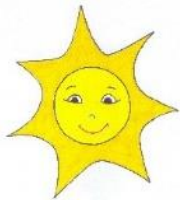
Társasjátékok, dominók, kártyajátékok, logikai játékok, barkochba játékok, nyelvi játékok.

Barkácsolás

Szerszámkészlet, papír, olló, ragasztó, festék, gyurma, ecset, origami lapok, tű, cérna, fonal, hurkapálca, fogvájó, szög, textília, különböző keménységű fák, dobozok, hengerek, termések, termények, gyümölcsök, zöldségfélék.

Dramatizálás, bábozás

Ujjbáb, fakanál báb, síkbáb, kesztyűbáb, zsákbáb, termésbáb, gyermekek által készített bábok, óvodapedagógusok által készített, a mese témájának megfelelő színpadi kellékek, bábparaván, jelmezek, fejdíszek, kosarak, tükör, díszletek.

Verselés - mesélés

Leporellók, mesekönyvek, magnó, videó, TV, hangkazetta, műsoros videokazetta, hangszerek, dramatizálás, bábozásnál felsorolt eszközök, kellékek.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Furulya, dob, xilofon, cintányér, triangulum, csörgődob, ritmusbot, száncsengő, triola, csörgőpálca, hangkazetta, magnó, táncruhák, kendő, kalap, bot, fejdíszek, csengő, bábok, óvodapedagógusok által készített hangszerek, kellékek, szükség szerint más tevékenységnél leírt eszközök.

Rajzolás, festés mintázás, kézimunka

Különböző fajtájú, méretű, színű kézimunka papírok, kartonok, textíliák, fonalak, szalagok, terítők, tempera, ecset, vízfesték üvegfesték, zsírkréta, táblakréta, színes ceruza, gyurma, lisztgyurma, agyag, mézeskalács tészta, gyurmatábla, természetes anyagok, termékek, gyümölcsök, hurkapálca, fogvájó, különböző méretű, színű, formájú építőkockák, pálcikák, ragasztók, filctoll.

Mozgás

Tornaszőnyeg, tornapad, tornaszámoly, különböző méretű, fajtájú labdák, csoportszoba berendezési tárgyai, játékaik, Greiswald fal, Wesco táska, ugrókötel, ugróiskola, szigetelőszalag, babzsák, szalag, síp, hangszerek, udvari mozgásfejlesztő eszközök (hinta, gyűrű, mászóházak, kosárpálca, padok), roller, kerékpár.

Külső világ tevékeny megismerése

Emberek-, állatok-, növények-, közlekedés világa, miniat készlet, képeskönyvek, képek, különböző méretű, anyagú, színű, nagyságú tárgyak, játékok, különböző termése, termények, zöldségfélék, gyümölcsök, építő-, konstruáló játékok, diafilmek, diaképek, vetítő, óvodapedagógusok által készített kiegészítő kellékek, gyermek kerti szerszámok, színes rudak készlete.

Munkajellegű tevékenység

Seprű, lapát, napos kötény, gyermek méretű kerti szerszámok, partvis, öntözőkanna.

Német nemzetiségi neveléshez szükséges eszközök

Német mesekönyvek, német képeskönyvek, Hans Hase készlet, nemzetiségi ruhák, video, videokazetták, TV, magnó, hangkazetták, számítógép, programok. Sammelband, Bausteine Kindergarten 1-12 kötet. Valamint az összes olyan eszköz, ami a magyar óvodai csoportok tevékenységformáinál megtalálható.

17. A NEVELÉSI PROGRAM NYILVÁNOSSÁGA

A Nkt. 26.§ (1) bekezdése szerint a nevelési programot nyilvánosságra kell hozni.

A szülőket a megelőző tanév végén tájékoztatjuk azokról a ruházati és más felszerelésekről, amelyekre a következő tanévben a nevelőmunkához szükség lesz. Tájékoztatjuk arról, hogy az óvoda milyen segítséget tud nyújtani a szülői kiadások csökkentésére a szociálisan rászoruló gyermekek részére.

Tájékoztatjuk a szülőket a gyermekek részére szervezett térítéses szolgáltatásokról (színház, bábszínház, úszás, korcsolya, torna, gyermektánc, kirándulások).

Nyilvánosságra hozott dokumentumok:

- Szombathelyi Napsugár Óvodai Pedagógiai Programja
- SZMSZ

17.1. Tájékoztatás, megismerés formája és rendje

Minden tanév végén összevont szülői értekezleten tájékoztatást adunk az újonnan felvett gyermekek szülei részére. Minden új szülő megkapja a szülői tájékoztatót, valamint folyamatosan tájékoztatjuk az év közben felvett gyermekek szüleit is.

17.2. Elhelyezés biztosítása

A megismerhetőség folyamatos biztosításának érdekében a Szombathelyi Napsugár Óvoda Pedagógiai Programja az intézmény épületében az igazgató irodájában az egész nevelési év során megtekinthető. Letölthető a www.szombathelyiovodak.hu honlapról

17.3. Tájékoztatás kérés és erre a tájékoztatás adás rendje

Tájékoztatást minden munkanapon és a fogadóórákon az igazgató ad.

18. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Az óvodai módosított pedagógiai program hatálya, hatályba lépés ideje:

2024. január 01-től határozatlan ideig

Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- jogszabály változás
- a Fenntartó javasolja a feladatmódosítást
- a nevelőtestület kezdeményezi
- a Szülők Közössége kezdeményezi.

Döntés-előkészítő-érdekegyeztető nevelőtestületi fórumot hívunk össze ha a

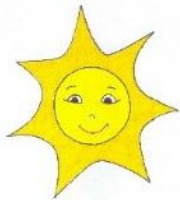
- nevelőtestület 50 + 1 %-a javasolja a program módosítását
- szülők kezdeményezésére, ha legalább 2/3-os támogatást élveznek.

A programmódosítás előterjesztése:

- írásbeli előterjesztés az óvoda vezetőségének
- A nevelőtestület elé terjesztése szóban véleménykérés
- döntés a módosítás elfogadásáról írásban
- Ha 50 + 1 fő elfogadja a javaslatot

A program felülvizsgálatának szempontjai:

- Milyen a gyermekek fejlettségi szintje az egészséges életmód alakítása terén
- Az érzelmi és szocializáció terén elért fejlettség eredményei
- A gyermekek játékfejlettségének szintjei
- A programban megfogalmazott tevékenységi formák fejlettségének szintjei
- A szülők elégedettsége

A PEDAGÓGIAI PROGRAM módosítását az intézmény igazgató kezdeményezésére a nevelőtestület elkészítette.

Nevelőtestület képviselőjében

Aláírás:

Pajor Andrásné igazgató

Aláírás:

Iráttári szám: / 2024.

Dátum: 2024. 01. 01.

SZOMBATHELYI NAPSUGÁR ÓVODA

Intézmény OM-azonosítója: 036 471

Készítette a nevelőtestület bevonásával:

.....
Pajor Andrásné
igazgató

Szombathely, 2023. 12. 21.

Legitimációs záradék

Fenntartó nevében

**Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének Kulturális, Oktatási és Civil
Bizottsága a Szombathelyi Napsugár Óvoda című Pedagógiai
Programját..... számú határozatával
jóváhagyta.**

.....
Dr. László Győző
alpolgármester

Szombathely, 2024.

**Szombathely Megyei Jogú Város Német Önkormányzata a Szombathelyi
Napsugár Óvoda Pedagógiai Programját megismerte**

.....
Friedl Tamás
elnök

Szombathely, 2024.

A dokumentum jellege: nyilvános

Érvényesség: 2024. 01. 01.

P.h.